

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “การวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์” ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้ภาษาที่ปรากฏในบทบรรณาธิการจากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์การพิจารณาการใช้คำการใช้สำนวน และโครงสร้างบทบรรณาธิการนั้น มีผลการวิจัยดังนี้

1. การใช้คำ

1.1 การใช้คำที่มีความหมายโดยตรง

1.2 การใช้คำที่มีความหมายโดยนัย

1.3 การใช้คำถูกต้องตรงความหมาย

1.4 การใช้คำภาษาปาก

1.5 การใช้คำสแลง

1.6 การใช้คำทับศัพท์

1.6.1 การใช้คำรูปภาษาเดิม

1.6.2 การใช้คำทับศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะ

1.6.3 การใช้คำทับศัพท์ทั่วไป

1.7 การใช้คำภาษาถิ่น

1.8 การใช้คำซ้อน

1.9 การใช้คำซ้ำ

1.10 การใช้คำอักษรย่อ ย่อคำ

2. การใช้สำนวน

2.1 โครงสร้างของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวน

2.2 ความหมายของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวน

2.3 ที่มาของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวน

3. โครงสร้างของบทพรรณนาธิการ

3.1 บทนำ

3.2 ตัวเรื่อง

3.3 ส่วนสรุป

1. การใช้คำ

การใช้คำควรใช้ให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับลักษณะการใช้ ทั้งนี้เพราะภาษาไทยมีหลายประเภท ผู้ใช้จะต้องรู้จักเลือกคำให้ถูกต้องตรงตามความหมาย คือ ถูกต้องตรงความนิยมตามรูปศัพท์ ตามระเบียบของภาษา ถูกต้องตามระดับคำ ในการศึกษาความหมายของคำได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ คำที่มีความหมายโดยตรง และคำที่มีความหมายโดยนัย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ มีลักษณะดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1 คำที่มีความหมายโดยตรง คือ คำที่มีความหมายตามรูปภาษาที่ระบุถึงลักษณะที่ประกอบกันขึ้นเป็นสิ่งนั้น เช่น คำหรือวลีที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษากับสรรพสิ่งหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ จัดว่าเป็นความหมายหลัก ดังเช่น

ตัวอย่างที่ 1 ความหนาวของสวีเดนยังเกาะอยู่บนไอน้ำ และดวงดา

(10-16 ต.ค. 2546)

ความหนาว หมายถึง อากาศที่หนาวเย็นของประเทศสวีเดน

ตัวอย่างที่ 2 โปรดอย่ารอกอย แต่จงติดตามด้วยความระทึกในดวงหทัยพลัน

(3-9 ม.ค. 2546)

ดวงหทัย หมายถึง ดวงใจ

ตัวอย่างที่ 3 นั่นก็เป็นการเดินทางไปในฐานะ “นักการทูต”

(4-10 มิ.ย. 2547)

นักการทูต หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แทนของประเทศไปปฏิบัติราชการยังต่างประเทศ เพื่อเจรจาเจริญสัมพันธไมตรีอย่างเป็นทางการ

ตัวอย่างที่ 4 สรรพสิ่งมากด้วยการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลง

(30 ธ.ค. 2545-5 ม.ค. 2546)

สรรพสิ่ง หมายถึง ทุกสิ่ง, ทั้งปวง, ทั้งหมด

ตัวอย่างที่ 5 และเมื่อเสียงเพลงกระท่อนกระแท่นดังขึ้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ “น้องหญิง” มาลัย จัทรโยธา หนึ่งเดียวที่มีอยู่ของพวกเราจะต้องร้องให้ฟัง

(10-16 ม.ค. 2546)

กระท่อนกระแท่น หมายถึง ไม่เป็นชิ้นเป็นอัน, ไม่ครบถ้วน

ตัวอย่างที่ 6 กลายเป็นพลังยิ่งกว่าอาวุธใด ๆ ในทางโลกย์

(17-23 ม.ค. 2546)

โลกย์ หมายถึง เกี่ยวกับทางโลกที่ยังข้องเกี่ยวกับกามารมณ์

ตัวอย่างที่ 7 เพราะว่าเป็นจดหมายในลักษณะของการ “ถวิลหา” และ “อวารณ์” อย่างล้าลึกและลึกซึ้งในดวงหทัย

(31 ม.ค.-6 ก.พ. 2546)

ถวิลหา หมายถึง คิด, คิดถึง

อวารณ์ หมายถึง ห่วงใย, อาลัย, คิดกังวลถึง

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์จะมีการใช้คำที่มีความหมายโดยตรง เช่น ความหนาว ดวงหทัย นักการทูต สรรพสิ่ง กระท่อนกระแท่น โลภย์ ถวิลหา อวารณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้เขียนสามารถใช้คำได้อย่างถูกต้องตรงตามความหมายของคำศัพท์ และเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นๆ

1.2 คำที่มีความหมายโดยนัย คือ ความหมายที่เพิ่มเติมขึ้น หรือความหมายรอง นอกเหนือจากความหมายตรง คลอบคลุมด้านต่าง ๆ เช่น อารมณ์ ความรู้สึก ทักษะที่ผู้ใช้ภาษามีต่อคำหรือวลีนั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 เพราะการปราบปรามยาเสพติดให้ได้ผลนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับ “รากหญ้า” เป็นสำคัญ

(28 ก.พ.-6 มี.ค. 2546)

รากหญ้า เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง ชนชั้นระดับล่างของประเทศไทย, ประชาชนทั่วไป ซึ่งปกติจะหมายถึงส่วนหนึ่งของต้นหญ้าที่อยู่ในดิน ทำหน้าที่ดูดอาหารเลี้ยงลำต้น

ตัวอย่างที่ 2 แล้วเหตุใด ภาระหน้าที่ในการตีความและทำความเข้าใจกับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในอิรักต้องตกไปอยู่บนบ่าของธีรยุทธ บุญมี อีกเล่า

(4-10 เม.ย. 2546)

บ่า เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง เรื่องที่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของคน ๆ นั้น ซึ่งความหมายในทางปกติ หมายถึง ส่วนของร่างกายระหว่างคอกับหัวไหล่

ตัวอย่างที่ 3 อีกทั้งเคยเป็นมือเขียนบทละครวิทยุ / โทรทัศน์/คำโฆษณาระดับชั้นหนึ่ง ผลงานของท่านคือแบบเรียนของผม

(18-24 เม.ย. 2546)

ชั้นหนึ่ง เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง ไม่มีใครเทียบ เก่งมาก โดยปกติคำว่า หึ่ง หมายถึง ที่วางของซึ่งแขวนหรือติดไว้ข้างฝา

แบบเรียน เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง ตัวอย่าง, แบบอย่าง โดยปกติคำว่า แบบเรียน หมายถึง ตำรา

ตัวอย่างที่ 4 นับแต่สงครามรุกรานอิรักระเบิดขึ้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2546 มีความเห็น **แตกแขนง**เป็นอย่างมากเดินทางเข้ามายัง “มติชนสุดสัปดาห์”

(25 เม.ย.-1 พ.ค. 2546)

แตกแขนง เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง แยกย่อยออกเป็นหลายส่วน, หลากหลาย โดยปกติคำว่า **แตกแขนง** จะใช้กับต้นไม้เท่านั้น

ตัวอย่างที่ 5 ยัง ปราชญ์ พันแสง และ พรพิมล ลิมเจริญ และ นรเศรษฐ หมดคง ตลอดจนชาติ ภิรมย์กุล ก็ถือว่าเป็น **คลื่น** อีกลูกที่มากด้วยพลัง

(2-8 พ.ค. 2546)

คลื่น เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง คนรุ่นใหม่, คนรุ่นต่อ ๆ มา โดยปกติคำว่า **คลื่น** หมายถึง บางส่วนของน้ำในแม่น้ำหรือทะเลที่มีอาการเคลื่อนไหววนสูงกว่าระดับปกติแล้วลดลงและเห็นเคลื่อนไปเป็นระยะยาวหรือสั้นบนผิวน้ำ

ตัวอย่างที่ 6 ประดาพลพรรคแห่งไทยรักไทยซึ่งร่วมรับรู้และเห็นชอบด้วยกับการบริหารราชการแผ่นดินตามแบบ **พิมพ์เขียว**ที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรวาดเอาไว้

(16-22 พ.ค. 2546)

พิมพ์เขียว เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง รูปแบบ, แบบแผน โดยปกติคำว่า **พิมพ์เขียว** หมายถึง การพิมพ์สำเนาโดยการฉายแสงผ่านกระดาษต้นฉบับลงบนกระดาษที่เคลือบสารเคมีที่ไวต่อแสง ให้ปรากฏเป็นลวดลายสีขาวบนพื้นสีน้ำเงินหรือลวดลายสีน้ำเงินบนพื้นขาว

ตัวอย่างที่ 7 เป็นการ **เปลือยภาพ**ของ “ตำรวจ” ออกมาอย่าง **ล่อนจ้อน**

(11-17 พ.ค. 2546)

เปลือย เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง แสดงให้เห็นตัวตนที่แท้จริง โดยปกติคำว่า **เปลือย** หมายถึง ลักษณะที่ไม่มีอะไรปกปิดร่างกาย

ล่อนจ้อน เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง แจ่มแจ้งชัดเจน โดยปกติคำว่า ล่อนจ้อน หมายถึง ลักษณะที่ไม่มีอะไรปกปิดร่างกายหรือไม่มีของมีค่าติดตัว

ตัวอย่างที่ 8 ตัวอย่างผิวเผินก็สนุกดี แต่เมื่อพินิจให้ดี “**ป่าเถื่อน**” จัง ลงทุนทำร้ายชีวิตหนึ่งเพื่อขนมห่อหนึ่ง

(9-15 ก.ค. 2547)

ป่าเถื่อน หมายถึง โหดร้าย, ทารุณ

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มีการใช้คำที่มีความหมายโดยนัย ซึ่งเป็นการใช้คำที่ทำให้บทความน่าสนใจมากขึ้น และความหมายเหล่านี้สามารถนำความคิดให้เกี่ยวข้องกับสิ่งอื่นได้

1.3 การใช้คำให้ถูกต้องตรงความหมาย การใช้คำในภาษาไทยจำต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากคำในภาษาไทยมีหลายประเภท ทั้งคำที่มีความหมายโดยตรง คำที่มีความหมายตามบริบท คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน คำพ้องเสียง ดังนั้น ผู้ใช้จะต้องเข้าใจความหมายของคำอย่างถูกต้อง และเข้าใจสถานการณ์ที่จะนำถ้อยคำไปใช้จึงจะเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 นายินดีเมื่อเข้าบวชที่วัดบ้านเกิดแล้วได้มีโอกาสจาริกไปปฏิบัติธรรมที่สวนโมกขพลาราม ไชยา สุราษฎร์ธานี

(13-19 มี.ย. 2546)

จาริก หมายถึง ท่องเที่ยวไปเพื่อสั่งสอนหรือแสวงบุญ ผู้เขียนเลือกใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องตามความหมาย สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องที่เขียน ซึ่งอาจจะใช้คำว่า “เดินทาง” แทนคำว่า “จาริก” ก็ได้ หรือจะตัดคำว่า “จาริก” ออกก็ได้ เนื่องจากไม่เปลี่ยนแปลง แต่ผู้เขียนเลือกใช้คำว่า “จาริก” ทำให้เพิ่มความอลังการทางภาษา และเลือกใช้คำได้ตรงความหมายอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 2 รัฐบาลเราได้**ประณาม**การโจมตีอย่างโหดร้ายกับพลเรือนด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนไม่สามารถแปลเป็นอื่นได้

(27 มี.ย.-3 ก.ค. 2546)

ประณาม หมายถึง กล่าวร้ายให้เขาเสียหาย, ขับไล่ ผู้เขียนเลือกใช้คำได้ตรงความหมายและชัดเจน ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ เพราะมีคำอีกหลายคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “ประณาม” แต่ความหมายที่แตกต่างกัน เช่น ตำหนิ ว่ากล่าว ต่ำ

ตัวอย่างที่ 3 ณ วันนี้ พวกเขาที่เคยเป็น**ปรปักษ์**กลับมาฮีนเรียงเคียงข้างกัน

(10-16 ก.ย. 2547)

ปรปักษ์ หมายถึง ข้ำศึก, ศัตรู, ฝ่ายตรงข้าม ผู้เขียนเลือกใช้คำไวพจน์ของคำว่า ศัตรู ข้ำศึก ได้เหมาะสม เพราะคำว่า ข้ำศึก ศัตรู ฝ่ายตรงข้าม ยังมีคำไวพจน์อีกหลายคำ เช่น ไพร่ อริ แต่มีลักษณะการใช้ และนัยที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างที่ 4 นำสนใจอยู่ตรงที่ว่าการก่อรูปพรรคประชาธิปไตยก็เพื่อที่จะต่อกรกับพรรคสหชีพ พรรคแนวรัฐธรรมนูญ

(6-12 มี.ย. 2546)

ต่อกร หมายถึง สู้กัน ผู้เขียนเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับเนื้อหาเพราะการแข่งขันหรือการต่อสู้ทางการเมือง เปรียบเหมือนการต่อสู้ของคนสองคน หรือสองฝ่าย

ตัวอย่างที่ 5 แม้เมื่อจะต้องต่อสู้และ**ขับเคี่ยว**กันและกัน รัฐบาลที่มีฐานมาจากพรรคสหชีพ และพรรคแนวรัฐธรรมนูญ ก็จะต้องเป็นรัฐบาลเผด็จการ

(6-12 มี.ย. 2546)

ขับเคี่ยว หมายถึง เร่งรัด, ต่อสู้หรือแข่งขันกันไปจนถึงที่สุด หรือจนแพ้ชนะไปข้างหนึ่ง ผู้เขียนเลือกใช้คำได้ตรงความหมายและสัมพันธ์กับคำว่า “ต่อสู้” ในประโยค

ตัวอย่างที่ 6 พอเขียนใหม่ อ่านใหม่ น้ำลายก็สอเหมือนเดิม ดีใจจริง ๆ

(27 มี.ย.-3 ก.ค. 2546)

น้ำลายสอ หมายถึง อาการที่อยากมาก ผู้เขียนเลือกใช้คำที่ได้ตรงความหมายและทำให้เห็นอากัปกิริยาของผู้ที่มีความต้องการในเรื่องนั้น ๆ มาก

ตัวอย่างที่ 7 ทั้ง ๆ ที่เป็นการเขียนตามปกติ แต่ก็ทำให้เกิดความหงุดหงิดในหัวใจของบางท่านบางคน ที่มากด้วยความอ่อนไหว คิดว่า บรรณาธิการบริหาร เขียน**ประชดประเทียม**ไปถึงท่าน

(15-21 ส.ค. 2546)

ประชดประเทียม หมายถึง แกล้งทำให้เกินควรหรือพูดแค้นเพราะความไม่พอใจ ผู้เขียนเลือกใช้คำที่ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไป แต่มีความหมายเหมือนกันคือคำว่า “ประชดประชัน” ซึ่งใช้คำได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอกับผู้อ่าน

ตัวอย่างที่ 8 คนเขียนหนังสือส่วนใหญ่จึงมีลักษณะเก็บตัว ซื่อๆ อยู่ในโลกแคบ ๆ ของตัวเองและเพื่อนฝูงจำนวนหนึ่ง และ**สันเทา**ทุกครั้งที่ปรากฏหน้ากล้องและคนจำนวนมาก

(29 ส.ค.-4 ก.ย. 2546)

สันเทา หมายถึง สันร้าว ๆ อย่างคนเป็นไข้ ในที่นี้เป็นอาการที่เกิดขึ้นเนื่องมาจาก ความอาย ผู้เขียนเลือกใช้คำได้ตรงกับลักษณะอาการของคนที่ยึดมั่น หรือประหม่าเมื่อต้องพูดหรือแสดงออกท่ามกลางคนจำนวนมาก

ผลของการวิจัย จากตัวอย่างที่กล่าวมาทั้งหมด พบว่า มีการใช้คำที่ถูกต้องตรงความหมายในบทความได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะสามารถเลือกใช้คำที่สามารถเข้าใจง่าย และสามารถตีความหมายของคำได้จากพจนานุกรมหรือจากประโยคที่ได้อ่านจากบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ นอกจากนี้ การใช้คำเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เขียนได้เป็นอย่างดีว่า มีความรู้ด้านการใช้คำได้เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน

1.4 การใช้คำภาษาปาก คือ การใช้คำที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ทำความเข้าใจกัน ใช้ในการสนทนาพูดคุยกันระหว่างบุคคลที่สนิทสนมคุ้นเคย หรือเป็นการเขียนที่ใช้ในข้อเขียนบางประเภท เช่น บทสนทนาในนวนิยาย เรื่องสั้น ซึ่งในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มีตัวอย่างการใช้ภาษาปาก ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1   เนื้อในรายละเอียด คำอักษร ท่านต้องฟันฉับไปกับ ฅ-มิ่ง เข้าให้แน่
(1-7 ส.ค. 2546)

ฅ-มิ่ง เป็นการใช้ภาษาปาก ภาษามาตรฐานใช้ ฉัน-เชอ หรือ ผม-คุณ

ตัวอย่างที่ 2   ตอนนั้รัฐบาลบ้ำจี้ปล่อยให้ออกชนพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับเพศศึกษา มีคำว่า
ซักร่าวบ้าง ตกเบ็ดบ้าง
(27 ก.ค. -4 มี.ค. 2546)

ซักร่าว และ ตกเบ็ด เป็นการใช้ภาษาปาก ภาษามาตรฐานใช้ การสำเร็จความใคร่ด้วย
ตนเองของเพศชาย และเพศหญิงตามลำดับ

ตัวอย่างที่ 3   ด้วยเหตุนี้ “คำดำ” ของคนไทยจึงเจ็บอย่างมาก
(5-11 มี.ค. 2547)

คำดำ เป็นการใช้ภาษาปาก ภาษามาตรฐานใช้ คำพูดที่ไม่สุภาพ

ตัวอย่างที่ 4   ขอขอบคุณที่เตือนตนคนวิชาการที่มอบชีวิตนี้เป็นข้าฝรั่ง เหมือนดังทาส
ที่ไม่ยอมปล่อยปลະ
(1-7 ส.ค. 2546)

ฝรั่ง เป็นการใช้คำภาษาปาก ภาษามาตรฐานใช้ ชาวต่างประเทศ

ผลของการวิจัย จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น การใช้ภาษาปากในบทบรรณาธิการใน
นิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ ทั้งนี้ก็เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และเพื่อสร้างอารมณ์ให้

สนุกสนาน เพลิดเพลิน และยังแสดงถึงความเป็นกันเองหรือแสดงความสนิทสนมกับผู้อ่านได้อีกด้วย

1.5 การใช้คำสแลง คือ คำที่นำมาใช้ในความหมายเฉพาะ และใช้กันชั่วคราวเวลาหนึ่ง เมื่อเคยชินแล้วก็สร้างคำใหม่ คำสแลงบางคำอาจติดอยู่ในภาษาเป็นเวลานาน แต่ส่วนมากมักใช้อยู่เพียงชั่วคราวเวลาหนึ่งเท่านั้น คำสแลงนี้มีความหมายกว้าง ไม่รัดกุม และแปลตามตัวไม่ได้ แต่ก็มีความหมายเฉพาะตัวอยู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ผมได้อ่านบทความของคุณ ไมเคิล ไรท ชื่อ “อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ในสายตาของ Alvin Toffler” ใน “มติชนสุดสัปดาห์” ฉบับที่ 1242 (วันที่ 9-15 กรกฎาคม 2547) แล้วอคร่วมแจมไม่ได้

(13-19 ส.ค. 2547)

คำว่า **แจม** เป็นคำทับศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า Jam หมายถึง ติดขัด แออัด อัดแน่น หรือ ผลไม้กวนหรือแยม นำมาใช้เป็นคำสแลงในความหมายใหม่ หมายถึง มีส่วนร่วม เป็นหุ้นส่วน ร่วมมือกันกระทำการใด สิ่งหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 2 ที่น่าห่วงก็คือ กบดักแบบนี้วางอยู่ทั่วไปหมดในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่สินค้าใหม่ ๆ ไปจนถึงคำต่อแผลในรัฐสภา

(19-25 ก.ย. 2546)

คำว่า **ต่อแผล** เป็นคำสแลง หมายถึง โทหก, หลอกหลวง, ไม่จริงใจ

ตัวอย่างที่ 3 หากแต่ยังมีภาพของวินทร์ เลียววาริณ ประกอบคู่กับ พุ่มรัก พานสิงห์ ด้วยขนาดที่เหลือเชื่อ เหลือเชื่อพร้อมกับพาดหัวตัว**บ่อเริ่มเต็ม**

(26 ก.ค.-2 ต.ค. 2546)

คำว่า **บ่อเริ่มเต็ม** หมายถึง ใหญ่โตมาก, ใหญ่มากกว่าปกติ

ตัวอย่างที่ 4 กว่าจะนำเอาภาพของ พ.อ. ณรงค์ กิตติขจรขึ้นปก พวกเราใน “มติชนสุดสัปดาห์” ต้องผ่านการถกเถียงกันอย่างหนัก หน้าในระดับที่เกือบทำให้วงแตก

(17-23 ต.ค. 2546)

คำว่า วงแตก หมายถึง กระจัดกระจายไปคนละทิศคนละทาง

ตัวอย่างที่ 5 อย่างไรก็ตาม รายละเอียดอันเกี่ยวกับชะตากรรมของ “อ้าย” ชัดคัมสุสเซน ทุกอย่างก็วางก็ยังมีอยู่อย่างไม่แปรเปลี่ยน เหมือนเดิม

(19-25 ธ.ค. 2546)

เหมือนเดิม เป็นคำสแลงที่ดัดแปลงมาจากคำเดิม คือ เหมือนเดิม หมายถึง ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง

ผลของการวิจัย จากตัวอย่างดังที่กล่าวมาข้างต้น การใช้คำสแลงมาใช้ในการเขียนบทบรรณาธิการนั้น เนื่องจากผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเกิดความสนุกสนาน ไร้ใจ ตามความมุ่งหมายของผู้เขียน และยังช่วยสร้างจินตภาพให้แก่ผู้อ่าน ซึ่งการใช้คำเช่นนี้ทำให้มีความเข้าใจเนื้อเรื่องได้รวดเร็ว ถ่ายทอดอารมณ์ และความรู้สึกได้ดีกว่าอีกด้วย

1.6 การใช้คำทับศัพท์ คือ การนำคำของภาษาหนึ่งมาใช้ในอีกภาษาหนึ่งโดยใช้วิธีการถ่ายเสียงและถอดอักษร ซึ่งในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์นี้มีการใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกได้ดังนี้

1.6.1 การใช้คำรูปภาษาเดิม หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นคำจากภาษาเดิม ไม่นำมาเขียนด้วยภาษาไทย ดังเช่น

ตัวอย่างที่ 1 กระนั้น ก็ยังมีคนหัวทันทันสมัยบางคนบอกว่าไม่น่าจะเปรียบว่าเป็น “ร้านซ่า” แต่น่าจะเป็นห้างสรรพสินค้า หรือ **Department Store** มากกว่า

(14-20 พ.ย. 2546)

Department Store หมายถึง ห้างสรรพสินค้า

ตัวอย่างที่ 2   อย่าได้แปลกใจไปเลยทีไรในที่สุดข้อความอันสะท้อนเรื่องราวของ “อ้าย”
ซัดคัม จะกลายเป็น “Hello Goodbye” / อ้าย / เครางาม

(19-25 ธ.ค. 2546)

Hello Goodbye ในที่นี้ คือ ชื่อเพลงของวง The Beatle จากประเทศ
อังกฤษ

ตัวอย่างที่ 3   ผมเคยมีอาชีพเป็นตำรวจ (Police) ซึ่งคนอังกฤษเป็นผู้ริเริ่มสร้างสถาบันนี้
ขึ้นมา เช่นที่ **Hendon, New Scotland Yard**

(13-19 ก.พ. 2547)

Hendon หมายถึง ชื่อเมือง คือ เมืองเฮนดอน

New Scotland Yard หมายถึง สถาบันตำรวจที่มีชื่อเสียงที่สุดแห่งหนึ่ง
อยู่ในประเทศอังกฤษ

1.6.2 การทับศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะ หมายถึง คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ คือ
ภาษาอังกฤษที่เป็นชื่อเฉพาะต่าง ๆ เช่น ชื่อคน ชื่อสถานที่ ชื่อตัวละคร โดยนำมาเขียนทับศัพท์
ด้วยคำภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1   แม้จะยกลาสเวกัส ยกออสเตรเลีย ยกเกินตั้งไฮแลนด์จากมาเลเซีย มาเป็น
ตัวอย่าง

(4-10 ก.ค. 2546)

ออสเตรเลีย เป็นการทับศัพท์มาจากชื่อของประเทศ ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ คือ Australia

ลาสเวกัส เป็นการทับศัพท์มาจากชื่อของเมืองในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็น
ภาษาอังกฤษ คือ Las Vegas

เก็นติ้งไฮแลนด์ เป็นการทับศัพท์มาจากชื่อของสถานที่ในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ คือ Genting Highland

มาเลเซีย เป็นการทับศัพท์มาจากชื่อของประเทศ ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ คือ Malaysia

ตัวอย่างที่ 2 หากแต่ควรรนำ โอเวน เข้ามาประกบคู่ด้วย

(21-27 พ.ค. 2547)

โอเวน เป็นการทับศัพท์มาจากชื่อของนักฟุตบอลทีมสโมสรลิเวอร์พูล คือ Micheal Owen

1.6.3 การทับศัพท์คำทั่วไป คือ การทับศัพท์คำที่ใช้พูดปะปนกับภาษาไทยทั่วไปไม่ได้ ใช้เป็นศัพท์เฉพาะ เขียนโดยเลียนเสียงการออกเสียงของคนไทยและเขียนทับศัพท์เป็นภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 นั่นก็คือ มิได้มีแต่เรื่องของกาสิโนอย่างเดียว

(12-18 ธ.ค. 2546)

กาสิโน เป็นการทับศัพท์คำทั่วไป ในที่นี้หมายถึง สถานที่เล่นการพนัน เขียนเป็นภาษาอังกฤษ คือ Casino

ตัวอย่างที่ 2 เห็นไหมล่ะว่าเรื่องไม่เป็นเรื่องมักเกิดขึ้นได้เสมอ เพราะว่าการสื่อสารที่จูนไม่ตรงกัน

(15-21 ส.ค. 2546)

จูน เป็นคำทับศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า Tune แปลว่า ตั้ง ปรับให้เหมาะสม

ตัวอย่างที่ 3 แล้วก็หวนกลับไปเป็นพนักงานแบงค์กรุงเทพ อย่างยาวนานอีกหนหนึ่ง

(16-22 เม.ย. 2547)

แบงค์ เป็นการทับศัพท์คำว่า Bank หมายถึง ธนาคาร

จากการศึกษาเรื่องการใช้คำทับศัพท์ข้างต้น พบว่า มีการใช้คำทับศัพท์ดังนี้ คือ มีการใช้คำทับศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะมากที่สุด โดยเฉพาะชื่อของบุคคล และสถานที่ เช่น ลาสเวกัส ออสเตรเลีย เก็นดิงไฮแลนด์ มาเลเซีย โอเวน เป็นต้น การใช้คำทับศัพท์ทั่วไป เช่น กาลีโน จูน แบงก์ เป็นต้น และมีการใช้คำทับศัพท์ภาษาเดิมน้อยที่สุด เช่น Department Store, Hello Goodbye, Hendon, New Scotland Yard เป็นต้น

1.7 การใช้คำภาษาถิ่น คือ การใช้คำภาษาไทยถิ่นที่ใช้พูดติดต่อสื่อสารตามท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งแต่ละถิ่นอาจจะพูดแตกต่างกันไปจากภาษามาตรฐาน ทั้งในด้านเสียง คำ การเรียงคำบ้าง แต่ความหมายคงเดิม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ศึกษาต่ออย่างคนที่สามารถ “แหล่งใต้” ได้เหมือนกับคนที่เกิดในภาคใต้
(15-21 ต.ค. 2547)

แหล่งใต้ เป็นภาษาถิ่นทางภาคใต้ หมายถึง การพูดภาษาทางใต้

ตัวอย่างที่ 2 ไม่เชื่อลองไปถาม อมิตา ทาทา ยัง ดูว่า เสน่ห์อันชวนให้เข้าใกล้ของ
ภราดร ศรีชาพันธุ์ อยู่หม่องไหน
(10-16 ต.ค. 2546)

หม่องไหน เป็นภาษาถิ่นทางภาคอีสาน หมายถึง ที่ไหน

ตัวอย่างที่ 3 แล้วผู้อ่าน “มติชนสุดสัปดาห์” เล่า **กิดพริ้น**หรือกับนักเขียนทั้งสามของ
“มติชนสุดสัปดาห์”
(5-11 ธ.ค. 2546)

พริ้นหรือ เป็นภาษาถิ่นทางภาคใต้ หมายถึง อะไร อย่างไร

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มีการใช้คำภาษาถิ่น ทั้งภาษาถิ่นอีสาน และภาษาถิ่นใต้ เช่น แหล่งใต้ หม่องไหน พริ้นหรือ เป็นต้น ซึ่งการนำภาษาถิ่นมาใช้ในบทบรรณาธิการทำให้บทบรรณาธิการมีสีสัน เข้ากับสถานการณ์หรือเรื่องราวที่ได้กล่าวถึงในฉบับนั้น ๆ และทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้เขียน

1.8 การใช้คำซ้อน เป็นการนำคำ 2 คำมาซ้อนกัน คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมักใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน หรืออาจจะตรงกันข้ามกันก็ได้ เมื่อซ้อนแล้วจะมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางคำความหมายจะไม่แปลกไปกว่าความหมายเดิม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีคำซ้อนอยู่ 2 ประเภท คือ คำซ้อนเพื่อเสียง และคำซ้อนเพื่อความหมาย ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 สะท้อนอย่างเด่นชัดยิ่งของลักษณะหลากหลายของการดำรงอยู่แห่งโลก
(22-28 ศ.ค. 2546)

หลากหลาย เป็นการใช้คำซ้อนเพื่อเสียง หมายถึง หลายอย่างต่าง ๆ กัน

ตัวอย่างที่ 2 การจับกุม “ฮัมบาลี” เกิดขึ้นและส่งออกประเทศอย่างฉับพลัน วิธีแห่งการตกแดงก็แปรเปลี่ยน
(22-28 ศ.ค. 2546)

แปรเปลี่ยน เป็นการซ้อนคำเพื่อความหมาย หมายถึง เปลี่ยนไปไม่เหมือนเช่นเดิม

ตัวอย่างที่ 3 กรณีจัดตั้งบริษัทเพื่อนำ ททบ.5 เข้าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อความโปร่งใส
(25 มิ.ย.-1 ก.ค.2547)

โปร่งใส เป็นคำซ้อน ในที่นี้หมายถึง บริสุทธิ์ ไม่มีสิ่งเคลือบแฝง

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า ในบทพรรณานิพนธ์ในนิพนธ์สารมติชนสุดสัปดาห์ มีการใช้คำซ้อนทั้งคำซ้อนเพื่อเสียง และคำซ้อนเพื่อความหมาย เช่น หลากหลาย แปรเปลี่ยน โปร่งใส เป็นต้น การใช้คำซ้อนในบทพรรณานิพนธ์ในนิพนธ์สารมติชนสุดสัปดาห์ มักจะใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาซ้อนกัน และให้ความหมายที่ใกล้เคียงกับความหมายเดิม

1.9 การใช้คำซ้ำ คือ ลักษณะการใช้ภาษาอย่างหนึ่งที่น่ามาใช้เพื่อเน้นความ ทำให้เกิดภาพ แสดงความรู้สึกและอารมณ์ที่แตกต่างไปจากปกติให้ชัดเจนขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า

ลักษณะการใช้คำซ้ำ ในบทพรรณนาธิการในนิยายสารมติชนสุดสัปดาห์ เป็นการซ้ำคำทั้งที่ช่วยเน้นความหมายของสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงให้แน่นอน กระจ่างชัดขึ้น และช่วยย้ำความรู้สึก อารมณ์ที่เกิดขึ้นให้หนักแน่นและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1.9.1 การซ้ำคำทันที คือ การซ้ำคำโดยใช้เครื่องหมายยมก หรือ ซ้ำคำโดยเขียนค่านั้นในทันที ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1   แพะแห่งปี 2545 กุบกับกุบกับจากไปอย่างเชื่องช้า แพะแห่งปี 2546 ก็ค่อยๆ เดินเข้ามาแทนที่ด้วยความคึกคัก

(30 ธ.ค. 2545 - 5 ม.ค. 2546)

ค่อยๆ เป็นการซ้ำคำที่กล่าวซ้ำคำ 2 ครั้ง โดยใช้ไม้มกแทนคำหลัง ซึ่งไปตามหมายว่าไม่รีบร้อน , ซ้ำๆ

ตัวอย่างที่ 2   ในฐานะที่บรรณาธิการการบริหารก็อยู่ในวัยเพิ่งจะพ้น 25 หยกๆ 26 หย่อนๆ

(3-9 ม.ค. 2546)

หยกๆ เป็นการซ้ำคำที่กล่าวซ้ำคำ 2 ครั้ง โดยใช้ไม้มกแทนคำหลัง ซึ่งมีความหมายว่าเพิ่งเร็วๆ นี้ , สดๆ ร้อนๆ

หย่อนๆ เป็นการซ้ำคำที่กล่าวซ้ำคำ 2 ครั้ง โดยใช้ไม้มกแทนคำหลัง ซึ่งมีความหมายว่าน้อย , ไม่เต็ม

ตัวอย่างที่ 3   กล่าวถึงเรื่องราว บทบาทของ ชนุส นีราลัย แล้วรู้สึก “คัน” ยิบๆ

(31 ม.ค. - 6 ก.พ. 2546)

ยิบๆ เป็นการซ้ำคำที่กล่าวซ้ำ 2 ครั้งโดยใช้ไม้มกแทนคำหลัง คำว่ายิบๆ หมายถึงอาการที่ผิวหนังที่เกิดขึ้นจากเป็นผดหรือผื่นระคายเคือง แต่ในที่นี้บรรณาธิการบริหารนำมาใช้ใน

ลักษณะที่แตกต่างออกไปโดยนำคำว่า ยิบๆ มาใช้แทนความรู้สึก ตะจิตตะขงใจ หรือข้องใจจากการอ่านนิยายเรื่อง “อวสานสายลับ”

ตัวอย่าง 4 เป็นการเขียนจดหมายจากเมืองจีนจริงๆ ไม่ได้ดำเนินไปตามแบบ “จดหมายจากเมืองไทย”

(14-20 ก.พ. 2543)

จริงๆ เป็นการซ้ำคำที่กล่าวซ้ำกัน 2 ครั้ง โดยใช้ไม้ยมกแทนคำหลัง เป็นการเน้นย้ำว่าเรื่องจริงอย่างแน่นอน

ตัวอย่างที่ 5 ชอบภาพวาดของเขาที่เหมือนเขียนง่ายๆ เร็วๆ แต่ได้อารมณ์ ได้สัมผัสความรู้สึก อย่างที่เขาอยากนำพาให้เรา

(21-27 มี.ค. 2546)

ง่ายๆ เร็วๆ ในข้อความนี้บรรณาธิการบริหารได้ใช้คำ 2 คำ คือ คำว่า “ง่าย” กับคำว่า “เร็ว” มากล่าวซ้ำกันเป็นคู่ คือ ง่ายๆ เร็วๆ เพื่อเน้นความหมายของคำที่ซ้ำกันนี้ให้หนักแน่นขึ้น

ตัวอย่างที่ 6 ขณะเดียวกัน นอกจาก “ขอบคุณ” ที่ท้วงติง ก็จำเป็นต้อง “ขออภัย” ไปพร้อมๆ กัน

(11-17 เม.ย. 2546)

พร้อมๆ เป็นการซ้ำคำที่กล่าวซ้ำโดยใช้ไม้ยมก ซึ่งมีความหมายว่าเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 7 ส่วนคนที่ทำงานต่อเนื่อง (อย่างคุณวินทร์) ก็จะถูกกระแนะกระแหน อีกแบบหนึ่ง หลายๆ ครั้งผมเองก็เป็นเช่นนี้

(9-15 พ.ค. 2546)

หลายๆ เป็นการซ้ำคำที่กล่าวซ้ำโดยใช้ไม้ยมก เพื่อเป็นการเน้นความหมายว่ามีจำนวนมาก

ตัวอย่างที่ 8 เปิดตอนแรกว่าด้วยการเผชิญกับสภาพความเป็นจริงที่มี “ลูกอ้วน” บอกได้เลยว่าใครที่ติดตามอ่านแล้วไม่ หึหึ ในลำคอ

(3-9 ม.ค. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “หึ” ซึ่งเป็นคำเลียนเสียงหัวเราะ มากล่าวซ้ำกันทั้งเรื่องและรูปเขียนที่เหมือนกัน 2 ครั้ง เป็น หึหึ เพื่อเน้นความหมายและสื่อความไปถึงกิริยาอาการที่กล่าวถึง

ตัวอย่างที่ 9 เป็นความสนุกในแบบประชาธิปไตยแบบไทย-ไทย

(10-16 ม.ค. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “ไทย” มากล่าวซ้ำกัน 2 ครั้ง โดยมีทั้งเสียงและรูปเขียนที่เหมือนกันเป็น “ไทย-ไทย” เพื่อเน้นย้ำความหมายว่าเป็นของ “ไทย” อย่างแน่นอน

ตัวอย่างที่ 10 นอกจากการมาเยือนของ ประชาคม ลูนาซัย ผ่านนวนิยายเรื่อง “กลางทะเลลึก” ที่กำลังเข้มข้นอย่างสุด-สุด

(7-13 ก.พ. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “สุด” มากล่าวซ้ำกัน 2 ครั้ง โดยมีทั้งเสียงและรูปเขียนที่เหมือนกันเป็น “สุด-สุด” เพื่อเน้นย้ำความหมาย และสื่อความไปถึงคำที่ต้องการกล่าวถึง คือ เข้มข้นให้เด่นชัดขึ้นอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 11 น่าน-น่าน เห็นไหม เรื่องมันยาววาววาว

(7-13 พ.ย. 2546)

น่าน น่าน เป็นการซ้ำคำกัน 2 ครั้ง โดยมีทั้งเสียงและรูปเขียนที่เหมือนกัน เพื่อเน้นย้ำความหมายให้ชัดเจนขึ้น ซึ่งเป็นการซ้ำเสียงอุทาน

ตัวอย่างที่ 12 คล้อยหลังไม่นาน เราได้ยินการประสานเสียงในลักษณะ “รู้แล้ว รู้แล้ว” ขึ้นอย่างคึกคัก

(30 พ.ค. -5 มิ.ย. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “รู้แล้ว” มากล่าวซ้ำกัน 2 ครั้ง โดยมีทั้งเสียงและรูปเขียนที่เหมือนกัน เป็น “รู้แล้ว รู้แล้ว” เพื่อเน้นย้ำความหมายให้ชัดเจนขึ้น เข้าใจและรับทราบเรื่องราวทั้งหมดแล้ว

ตัวอย่างที่ 13 คุณภาพของ อมิตา ทาทา ยัง ที่ “มดิชน สุดสัปดาห์” นำเอาจาก “ข่าวสด” มาขยายเป็นปกละกัน แจ่มชัด แทบไม่ต้องมีคำบรรยายใด หู หู หู หู หู

(10-16 ต.ค. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “หู” ซึ่งเป็นคำเลียนเสียงหัวเราะ มากล่าวซ้ำกัน โดยมีทั้งเสียงและรูปเขียนที่เหมือนกัน เป็น หู หู หู หู หู เพื่อเน้นอาการที่เกิดขึ้นให้ชัดเจน

ตัวอย่างที่ 14 เป็นเรื่องหมา – หมา ที่ฉายสะท้อนความน่ารักน่าเอ็นดู

(7-13 พ.ย. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “หมา” มากล่าวซ้ำกัน 2 ครั้ง โดยมีทั้งเสียงและรูปที่เขียนเหมือนกันเป็น “หมา – หมา” เพื่อเน้นย้ำความหมายให้ชัดเจนขึ้นว่า เป็นเรื่องของหมาจริงๆ

ตัวอย่างที่ 15 อันเป็นสรุปในมิติเดิม – เดิม

(9- 13 ม.ค. 2547)

ผู้เขียนนำคำว่า “เดิม” ซึ่งมีความหมายว่า เก่า, ก่อน มาซ้ำกัน โดยมีทั้งเสียงและรูปเขียนที่เหมือนกัน เพื่อเน้นย้ำความหมายให้ชัดเจนขึ้น

1.9.2 การซ้ำคำโดยการถูกค้น คือ การซ้ำคำ หรือ ซ้ำข้อความโดยมีคำอื่นค้นหรือข้อความอื่นค้นคำที่ซ้ำเอาไว้ เป็นลักษณะของการซ้ำคำในข้อความเพื่อเน้นหนัก ด้วยการนำคำคำเดียวมากล่าวซ้ำหลายๆ ครั้ง เป็นจังหวะหรือ เป็นช่วง ซึ่งจะช่วยเน้นย้ำความหมายให้แน่นอนชัดเจนขึ้นดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 มีความเป็นนอนหนังสืออย่างครบครัน และ ครบเครื่อง

(4-10 ก.ค. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “ครบ” มากล่าวซ้ำกันเป็นช่วงเป็ๆเป็นจังหวะเพื่อเน้นความหมายของคำว่า “หนอนหนังสือ” ว่ามีลักษณะที่ครบถ้วน

ตัวอย่างที่ 2 เพราะอย่างน้อย การเดินทางไปเขาหลวงครั้งนี้ ผมนำพาฝรั่งไปค้นหา
คันรู้ คันดู เรื่องราวกับหลักฐานที่ต้องคิดเอง

(1-7 ส.ค. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “คัน” ซึ่งหมายความว่า พยายามหาให้พบโดยวิธีการสืบ มากล่าวซ้ำกัน
เป็นช่วงเป็นจังหวะเพื่อเน้นความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 3 ผู้อ่าน “มติชนสุดสัปดาห์” หลากรุ่น หลากวัย หลากเพศ หลากรสนิยม

(9-15 ก.ค. 2547)

ผู้เขียนนำคำว่า “หลากหลาย” ซึ่งมีความหมายว่า ต่างๆ มากล่าวซ้ำกันเพื่อเน้นความหมายให้
ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 4 หลายคนต้องพลัดบ้าน พลัดที่ พลัดน้อง พลัดพ่อ พลัดแม่

(15-21 ต.ค. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “พลัด” ซึ่งหมายความว่า คลาดจากกันโดยไม่ว่าหลงไปอยู่ที่ใด นำมา
กล่าวซ้ำกันเพื่อเน้นความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 5 ผิดหวังและเสื่อมศรัทธากับบรรดา “มืออาชีพ” ในแวดวงการเมือง เสื่อม
ศรัทธากับ “มืออาชีพ” ในแวดวงของปัญญาชน เสื่อมศรัทธากับ “มืออาชีพ” ในแวดวงธุรกิจ
บริหาร

(7-13 พ.ค. 2547)

ผู้เขียนนำคำว่า “เสื่อมศรัทธา” และคำว่า “มืออาชีพ” มากล่าวซ้ำกันเพื่อเน้นความหมาย
ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ความหมายก็คือ “ไม่นับถือ” และ “ผู้เชี่ยวชาญ, ข้าราชการ” ตามลำดับ

ตัวอย่างที่ 6 ยิงงานของ วารี วิไล ยิงงานของ ปราย พันแสง ยิงงานของ “เซ็นเตอร์
จับ” ยิ่งจำเป็นต้องให้ความสนใจอย่างเป็นพิเศษ

(5-11 ก.ย. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “ยิง” ที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบว่า เพิ่มขึ้น , มากขึ้น มากล่าวซ้ำกัน
เพื่อเน้นความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 7 เป็นสะพานเชื่อมนำไปสู่ ข่าวสาร เป็นสะพานเชื่อมนำไปสู่ ข้อมูล
และเป็นสะพานเชื่อมนำไปสู่ ความเห็น

(14-20 พ.ย. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “สะพานเชื่อม” ซึ่งหมายความว่า เชื่อมโยงไปถึง มากล่าวซ้ำกันเพื่อเน้น
ความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 8 แม้จะยกลาสเวกัส ยกออสเตรเลีย ยกเกินตั้งไฮแลนด์จากมาเลเซียมาเป็น
ตัวอย่าง

(12-18 ธ.ค. 2546)

ผู้เขียนนำคำว่า “ยก” ซึ่งหมายความว่า อ้างถึง มากล่าวซ้ำกันเพื่อเน้นความหมายให้
ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.9.3 การซ้ำคำเพื่อเน้นเสียง เป็นการซ้ำคำเพื่อเน้นเสียงของคำให้เด่นชัดขึ้นโดยการ
นำคำมากล่าวซ้ำโดยเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ไปเป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีพิเศษคำที่ซ้ำและเปลี่ยนเสียง
วรรณยุกต์ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์นี้พบเพียง 1 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 โทรสารที่มาจาก “คนข่าวเก่าเก่า” นี้ก็อบอุ่นไม่แปรเปลี่ยน

(27- 2 ก.พ. 2547)

ผู้เขียนได้นำคำมากล่าวซ้ำโดยเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่คำหน้าเป็นเสียงวรรณยุกต์ตรี คือ
คำว่า “เก่าเก่า” เพื่อซ้ำกันแล้วจะช่วยเน้นเสียงและความหมายของคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ เก่ามาก

จากการวิจัยข้างต้นพบว่า มีการใช้คำซ้ำเป็นจำนวนมาก ทั้งการซ้ำคำโดยใช้ไม่ย่ยมก หรือซ้ำคำโดยเขียนคำนั้นทันที เช่น ค่อย ๆ, หยก ๆ, หย่อน ๆ, ยิบ ๆ, จริง ๆ, ง่าย ๆ เร็ว ๆ, พร้อม ๆ, หลาย ๆ, หึหึ, ไทย-ไทย, สุด-สุด, น่าน-น่าน, รู้แล้ว รู้แล้ว, หมา-หมา, เดิม-เดิม เป็นต้น การซ้ำคำโดยมีคำหรือข้อความอื่นคั่นอยู่ เช่น ครบครัน ครบเครื่อง, ค้นหา ค้นรู้ ค้นดู, หลากรุ่น หลากวัย หลากเพศ หลากรสนิยม, พลับบ้าน พลับที่ พลับน่อง พลับพ้อ พลับแม่ เป็นต้น และการซ้ำคำเพื่อเน้นเสียง เช่น เก้าเก้า ซึ่งการใช้คำซ้ำในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์นั้นเป็นการเพิ่มสีสัน และช่วยเน้นข้อความหมาย อารมณ์ความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกได้เป็นอย่างดี

1.10 การใช้อักษรย่อ คำย่อ เป็นการย่อคำที่รู้จักคุ้นเคยกันดีให้สั้นลง ซึ่งในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์นั้น นอกจากจะมีการใช้คำที่ป็นคำเต็มหรือเป็นรูปเขียนที่ถูกต้องครบสมบูรณ์แล้ว ยังมีการใช้คำย่อและการย่ออักษรด้วย โดยใช้ตามกฎเกณฑ์ตามที่ราชการ หรือสถาบันได้กำหนดไว้ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ขณะเดียวกัน ท่าทีของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ก็สมควรให้ความสนใจ (11-17 ก.ค. 2546)

พ.ต.ท. เป็นอักษรตำแหน่งข้าราชการตำรวจ คำเต็ม คือ พันตำรวจโท

ตัวอย่างที่ 2 ผมและพี่น้องข้าราชการชาว กศน. 3000 กว่าชีวิต และผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกับ ดร. โกวิท วรพิพัฒน์ อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

(4-10 ก.ค. 2546)

กศน. เป็นอักษรย่อที่มาจากคำเต็มว่า การศึกษานอกโรงเรียน

ดร. เป็นอักษรย่อที่มาจากคำเต็มว่า ดอกเตอร์

ตัวอย่างที่ 3 การสร้างความสัมพันธ์ปรกติกับจีนในยุค ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ค่อยพังทลายภาพเหล่านั้น

(24-30 ต.ค. 2546)

ม.ร.ว. เป็นคำย่อที่มาจากคำเต็มว่า หม่อมราชวงศ์

ตัวอย่างที่ 4 บ.ก. บห. ขอน้อมรับอย่างไม่มีปฏิเสศใดๆ ทั้งสิ้น

(30-5 ศ.ค. 2547)

บ.ก. บห. เป็นอักษรย่อตำแหน่งในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มาจาก
คำเต็มว่า บรรณาธิการบริหาร

ตัวอย่างที่ 5 เหนื่อนายก อบต. ยังมีนายก อบจ. เหนื่อนายก อบจ. ยังมี
นายกรัฐมนตรี

(17-23 ก.ย. 2547)

อบต. เป็นอักษรย่อที่มาจากคำเต็มว่า องค์การบริหารส่วนตำบล

อบจ. เป็นอักษรย่อที่มาจากคำเต็มว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตัวอย่างที่ 6 ลองนำจดหมาย ฉบับนี้ลง มติชนสุดฯ คูสิว่า แฟนพันธุ์แท้ของธนุส
ได้อ่านจะทวงถามถึงการรวมเล่มของ “อวสานสายลับ” หรือไม่

(31 ม.ค.-6 ก.พ. 2546)

มติชนสุดฯ เป็นคำย่อจากคำเต็มว่า มติชนสุดสัปดาห์

ตัวอย่างที่ 7 หรือ ศตวรรษที่ 20 เป็นของสหรัฐฯ

(14-20 ก.พ. 2546)

สหรัฐฯ เป็นคำย่อมาจากคำเต็มว่า สหรัฐอเมริกา

ตัวอย่างที่ 8 ในฐานะที่ท่านรองฯ วิษณุ เครืองาม นั่งใน กรม.

(13-19 มิ.ย. 2546)

รองฯ เป็นคำย่อจากคำเต็มว่า รองนายกรัฐมนตรี

ตัวอย่างที่ 9 ในท่วงทำนองนินทาคนในแวดวงการเมืองระดับเสนาบดี หรือไฮโซๆ
หลายสาแหรก

(13-19 มิ.ย. 2546)

ไฮโซๆ เป็นคำย่อมาจากคำเต็มว่า High – society หรือสังคมระดับสูง, ชนชั้นสูง

ตัวอย่างที่ 10 ดังนั้น ตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม. ที่โพลเกือบทุกสำนักบ่งบอกให้เห็นอย่าง
เด่นชัดว่าประชาชนต้องการให้ ร.ต.อ. ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์ เป็น

(23-29 มิ.ย. 2547)

ผู้ว่าฯ เป็นคำย่อมาจากคำเต็มว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างที่ 11 ทูกรัฐบาลตั้งแต่นายกฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกฯ ชวน หลีกภัย

(6-12 ก.พ. 2547)

นายกฯ เป็นคำย่อมาจากคำเต็มว่า นายกรัฐมนตรี

จากผลการวิจัย พบว่า ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ มีการใช้คำย่อ
และอักษรย่อเป็นจำนวนมาก มีการใช้อักษรย่อมากที่สุดโดยเฉพาะตำแหน่งทางราชการ และจะ
เลือกใช้เฉพาะคำย่อ และอักษรย่อที่เป็นที่รู้จักและเข้าใจกันโดยทั่วไป ทั้งนี้เพราะช่วย
ประหยัดเวลาและเนื้อที่ในบทความ

2. การใช้สำนวน

การใช้สำนวน คือ การนำถ้อยคำที่เรียบเรียง หรือ ข้อความที่สืบทอดกันมาช้านานมาใช้
ในงานเขียน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสะเทือนอารมณ์ เกิดจินตนาการหรือเกิดความรู้สึกต่อสิ่ง
ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ ทั้งนี้ ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ มีการใช้สำนวน
โดยมากมักจะหยิบยกเอาสำนวนเก่ามาใช้ บางครั้งก็มีการใช้สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ตามสถานการณ์
ปัจจุบัน หรือสำนวนเก่าที่นำมาดัดแปลงใหม่ เป็นจำนวนมาก จากการวิจัยสามารถพิจารณาได้ 3
กลุ่ม ดังนี้

2.1 โครงสร้างของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวน เมื่อศึกษาถ้อยคำสำนวนที่ใช้ในบท
บรรณาธิการและวิเคราะห์ลักษณะส่วนประกอบของสำนวน พบว่า สามารถแบ่งได้ตามลักษณะ
โครงสร้างสำคัญได้ ดังนี้

2.1.1 สำนวนที่เป็นคำ คือ คำที่ใช้ความหมายเป็นความหมายเปรียบเทียบเชิงอุปมา
อุปลักษณ์ อติพจน์ สัตวภิรยา คำตรงข้าม เป็นต้น เป็นชั้นเชิงความหมายที่ต่างไปจากความหมาย
เดิมที่มีใช้ในภาษาปกติ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ก. สำนวนที่เป็นคำเดี่ยว

ตัวอย่างที่ 1 ระหว่าง สุริยัน ศักดิ์ไชสง รอการบ่มประสบการณ์ที่แล
มาด้วยเลือดและเส้นด้ายแห่งชีวิต

(3-9 ม.ค. 2546)

สำนวน บ่ม หมายถึง สะสม

ตัวอย่างที่ 2 เพียงแต่บทของ น.พ. พรหมมินทร์ เลิศสุริย์เดช กับบท
ของธีรยุทธ บุญมี เป็นคนละบทกัน

(10-16 ม.ค. 2546)

สำนวน บท หมายถึง ตำแหน่ง , หน้าที่ , ความรับผิดชอบ

ตัวอย่างที่ 3 แม้ว่า เอียน เฟลมมิง ผู้สร้างสรรค์ เจมส์ บอนด์ จะ “ล่อง”
ไปแล้วก็ตาม

(17-23 ม.ค. 2546)

สำนวน ล่อง หมายถึง ตายไปแล้ว

ตัวอย่างที่ 4 ในฐานะที่ บรรณาธิการบริหารเป็นสิ่งที่เก๋เกี้ยวและ
ยาวนานอย่างยิ่ง

(14-20 ม.ค. 2546)

สำนวน **ถึง** หมายถึง ผู้ช่ำชอง หรือเคยมีประสบการณ์มาอย่างยาวนาน

ตัวอย่างที่ 5 เรามี **วรสักดี** มหัทธโนบล คอยเกาะติดเรื่องของเงินในระนาบ
ที่ใกล้เคียงกับ **สันติ** **ตั้งรพืพากร**

(4-10 เม.ย. 2546)

สำนวน **เกาะ** หมายถึง ติดตาม ให้ความสนใจเป็นพิเศษ

ตัวอย่างที่ 6 แล้วจะประเมินบทบาทและความหมายของ **นิธิ** **เอียวศรีวงศ์**
และ **อรนุช** **อภาภิรมย์** อย่างไรจึงจะเหมาะสมกับการ **เค้น** **สมอง** **ทคลอง** **ปัญญา**

(2-8 พ.ค. 2546)

สำนวน **เค้น** หมายถึง บังคับหรือฝืนให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในที่นี้หมายถึง
การพยายามที่จะ **คิดค้น** หรือทำงานให้ **อย่างสุดความสามารถ**

ตัวอย่างที่ 7 ครั้งแรกอาจ **ไม่มี** **ฉิกรัฐธรรมนูญ** แต่ครั้งหลัง **ฉิกรัฐธรรมนูญ**
ทิ้ง **เลย**

(16-22 พ.ค. 2546)

สำนวน **ฉิก** หมายถึง **ไม่ต้องการ** **ไม่ใช่** ปกติคำว่า **ฉิก** จะใช้กับสิ่งที่เป็น
รูปธรรมหมายถึง ทำให้ขาดหรือแยกออกจากกัน

ตัวอย่างที่ 8 เพราะว่าพรรคไทยรักไทยสามารถ **ดูด** เอาพรรคเสรีธรรม
และพรรคความหวังใหม่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง

(6-12 มิ.ย. 2546)

สำนวน **ดูด** หมายถึง ดึงตัวเข้าร่วมงาน ในที่นี้คือ ดึงตัวเข้าร่วม
พรรค

ตัวอย่างที่ 9 การปรับ ครม. เดือนมีนาคม 2545 เริ่มมีความตื่นตัวมากขึ้นเมื่อพรรคชาติพัฒนาเสียบเข้ามาร่วมรัฐบาล

(12-16 มี.ค. 2546)

สำนวน **เสียบ** หมายถึง เข้าไปแทนที่ โดยปกติ **เสียบ** หมายถึง เอาของดันลงบนปลายสิ่งแหลมๆ ในที่นี้นำมาใช้ในบริบทใหม่ทางการเมือง

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า สำนวนที่เป็นคำประเภคำเดี่ยวที่ใช้ในบทบรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์นั้น มีการใช้สำนวนที่เป็นคำประเภคำเดี่ยวเป็นคำกริยามากที่สุด เช่น บ่ม, ล้วง, เกาะ , ดูด , เสียบ และคำเดี่ยวที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เช่น บท, สิ่ง

ข. สำนวนที่เป็นคำประกอบ

คำประกอบ หมายถึง คำที่เกิดจากหน่วยคำตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบ หน้า 31 ได้แก่ คำประกอบที่เป็นคำประสม คำประกอบที่เป็นคำซ้อน คำประกอบที่เป็นคำซ้ำ นำมาใช้เป็นสำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 หนอนหนังสือรับรู้บทบาทของ ธนุส นิราลัย พร้อมกับการปรากฏขึ้นของนวนิยายเรื่อง “สารวัตรเดือน”

(17-23 ม.ค. 2546)

หนอนหนังสือ หมายถึง คนที่ชอบอ่านหนังสือเป็นอย่างมาก

ตัวอย่างที่ 2 สบายกว่าหลายคนที่มาทำเป็นปากหอยปากปูนิินทา

(10-16 ม.ค. 2546)

ปากหอยปากปู หมายถึง ชอบนินทาเล็กนินทาน้อย

ตัวอย่างที่ 3 กลับมาคราวนี้ยังคงความแหลมคมทางความคิดเหมือนเดิม

(7-13 ก.พ. 2546)

แหลมคม หมายถึง ฉลาดมาก , มีความคิดดีเยี่ยม

ตัวอย่างที่ 4 เช่นเดียวกับ อนุช อภาภิรม ทำหน้าที่อธิบายปรากฏการณ์
อย่างโยงไปถึงธาตุแท้

(4-10 เม.ย. 2546)

ธาตุแท้ หมายถึง เรื่องราวที่แท้จริง , นิสัย หรือ ตัวตนที่แท้จริง

ตัวอย่างที่ 5 ถามว่าเกิดอะไรขึ้น จึงได้เรียงแต่ลงนามของนักเขียนที่
ทำกรบ้านให้ มติชนสุดสัปดาห์ อย่างสม่ำเสมอ

(2-8 พ.ค. 2546)

ทำกรบ้าน หมายถึง การทำงานให้ ในที่นี้หมายถึง การเขียนลงบทความ
ลงในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์

ตัวอย่างที่ 6 คล้ายกับ ไมเคิล ไรท **ถ้อยที่ถ้อยเยรยอ** เรณู ปัญญาดี

(8-14 ส.ค. 2546)

ถ้อยที่ถ้อยเยรยอ เป็นสำนวนที่ดัดแปลงมาจาก ถ้อยที่ถ้อยอาศัย ในที่นี้
หมายถึง ชื่นชม , ยกย่องซึ่งกันและกัน

ตัวอย่างที่ 7 ดิกว่าลมปากที่เมื่อมีเหตุการณ์ที่ ก็พูดที่

(6-12 ก.พ. 2546)

ลมปาก หมายถึง คำที่พูดออกมาลอยๆ โดยไม่มีหลักฐานว่าเป็นความจริง
หรือไม่

ตัวอย่างที่ 8 ที่หนังสือพิมพ์บางฉบับพาดหัวว่าเป็น “**ม้ามีด**” ในความเป็น
จริง เคือควาด พิมวนา ได้เป็น “**ม้ามีด**”

(29 ส.ค.- 4 ก.ย. 2546)

ม้ามืด หมายถึง บุคคลที่ชนะการแข่งขันหรือการกระทำใด ๆ โดยผู้อื่นมิได้
คาดหมาย มาก่อน

ตัวอย่างที่ 9 กรณีการจัดตั้งบริษัทเพื่อนำ ททบ. 5 เข้าตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทยเพื่อความโปร่งใส

(25 มิ.ย.- 1 ก.ค. 2547)

โปร่งใส หมายถึง บริสุทธิ์, ไม่มีสิ่งเคลือบแฝง

ตัวอย่างที่ 10 ความมั่นใจจากการปฏิบัติเช่นนี้เองทำให้ พ.ต.ท. ทักษิณ
ชินวัตร พร้อมยื่น **จดหมาย** กับปัญญาชนสาธารณะทุกคนอย่างไม่หวั่นเกรง

(16 - 22 พ.ค. 2546)

จดหมาย หมายถึง รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า ส่วนวนที่ใช้ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ที่
เป็นคำประกอบมี 3 หมวดคำ คือ ส่วนวนที่มีลักษณะเป็นคำประกอบที่ทำหน้าที่เป็นคำนามเช่น
นอนหนังสือ, ม้ามืด, ชาติแท้ ส่วนวนที่มีลักษณะเป็นคำประกอบที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา เช่น
ปากหอยปากปู, ทำการบ้าน, ถ้อยทีถ้อยเยรยอ และส่วนวนที่มีลักษณะเป็นคำประกอบที่ทำหน้าที่
เป็นคำวิเศษณ์ เช่น แหลมคม, โปร่งใส เป็นต้น

2.1.2 ส่วนวนที่เป็นวลี หมายถึง ส่วนวนที่มีส่วนประกอบที่เป็นคำกับส่วนขยายของ
คำ โดยแบ่งออกได้ตามลักษณะส่วนประกอบที่แตกต่างกันออกเป็น 3 แบบ คือ นามวลี กริยาวลี
และวิเศษณ์วลี ซึ่งในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ พบว่ามีการใช้ส่วนวนที่เป็นวลี
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ไมเคิล ไรท ก่อทวน “**ต่อม**” ปัญญา

(13-19 มิ.ย. 2546)

ต่อมปัญญา หมายถึง ความคิด เป็นนามวลีที่ประกอบด้วยนามเรียงกัน 2 คำ
คือ ต่อมและปัญญา

ตัวอย่างที่ 2 และยังเป็นคอลัมน์นิสต์ปากกาคมผ่านนิตยสารหลายเล่ม

(7-13 พ.ย. 2546)

ปากกาคม หมายถึง มีฝีมือในการเขียนมาก ใช้สำนวนภาษาคมคาย โดยปกติแล้วคำว่า คม หมายถึง ส่วนที่สามารถบาดได้ ไม่ทื่อ เช่น มีดคม ในที่นี้นำมาใช้ขยายคำว่า ปากกา ซึ่งปกติจะไม่ใช้ร่วมกัน เป็นนามวลีที่ประกอบด้วยหน่วยหลัก คือ คำนาม ปากกา และส่วนขยายคือหน่วยคุณศัพท์ คม

ตัวอย่างที่ 3 ไม่มีอำนาจเหมือนนักธุรกิจในกรุงเทพฯ (โดยเฉพาะคนที่ลัมบนฟูก)

(8-14 ต.ค. 2547)

ลัมบนฟูก หมายถึง เปรียบกับผู้ที่มีฐานะร่ำรวยแล้วแสดงตนว่าประสบปัญหาทางเศรษฐกิจแต่ในความเป็นจริงได้กินทรัพย์สินไปแล้วหรือมีผู้ให้การช่วยเหลือ เหมือน ลัมบนฟูกคือ ไม่เจ็บตัว เป็นกริยาวลีที่ประกอบด้วยหน่วยกริยา คือ ลัม และหน่วยขยายเสริม คือ บนฟูก

ตัวอย่างที่ 4 เรียงถ่ายสายกันเข้ามาเหมือนภาพที่ปรากฏบนจอกว้าง ตระการตา

(21-27 พ.ค. 2547)

ตระการตา หมายถึง แปลก ประหลาด มีมากมายหลากหลาย เป็นวิเศษณ์วลีที่ประกอบด้วย คำวิเศษณ์ ตระการ และคำนาม ตา

ตัวอย่างที่ 5 หาก นายเอกยุทธ อัญชันบุตรไม่ถูกเตะสกัดขาด้วยกระบวนการทางการเมืองและกฎหมายเสียก่อน

(10-16 ก.ย. 2547)

เตะสกัดขาด หมายถึง รวบวน กีดกัน หรือกระทำการทุกทางเพื่อไม่ให้สำเร็จ เป็นกริยาวลีที่มีโครงสร้างที่ประกอบด้วย กริยา เตะ และ กริยาวลี สกัดขาด

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่ามีการใช้สำนวนที่เป็นวลีในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มี 3 หมวดคำ คือ สำนวนที่มีลักษณะส่วนประกอบเป็นวลีและทำหน้าที่เป็นคำนามในประโยค เช่น ต่อมปัญญา ปากกาคม สำนวนที่มีลักษณะส่วนประกอบเป็นวลีที่ทำหน้าที่เป็นกริยา เช่น เตะสั๊กขา ล้มบนฟูก และสำนวนที่มีลักษณะเป็นส่วนประกอบเป็นวลีที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ เช่น ตระการตา

2.1.3 ถ้อยคำที่มีลักษณะส่วนประกอบเป็นประโยคชนิดต่าง ๆ มีลักษณะโครงสร้าง 3 แบบ คือ ประโยคที่มีโครงสร้างประกอบด้วย หน่วยสกรรม และหน่วยกรรมตรง ประโยคที่มีโครงสร้างประกอบด้วย หน่วยประธาน และหน่วยกริยากรรม และประโยคที่มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยประธาน หน่วยสกรรม และหน่วยกรรมตรง พบว่าในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มีการใช้สำนวนที่เป็นประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 นั่นก็คือ **เปิดหัวใจ**ให้กว้างรับฟังข้อมูลจากในพื้นที่อย่างเต็มที่ แล้วจึงค่อยนำมา กลับกรองให้เป็นผลึก

(9-15 ม.ค. 2547)

เปิดหัวใจ หมายถึง ยอมรับฟัง เปิดโอกาสในการรับฟัง เป็นประโยคที่ประกอบด้วยคำกริยา **เปิด** ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยสกรรมของประโยค และมีคำนาม **หัวใจ** เป็นหน่วยกรรมตรงของประโยคนี้

ตัวอย่างที่ 2 ขนาดเขียนสัปดาห์ต่อสัปดาห์ ก็ยัง**หืดขึ้นคอ**แล้ว

(31 ก.ค.-6 ก.พ. 2546)

หืดขึ้นคอ หมายถึง ทำได้อย่างยากลำบาก เป็นประโยคที่ประกอบด้วยคำนาม **หืด** ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน คำกริยา **ขึ้น** ทำหน้าที่เป็นหน่วยสกรรม และ **คอ** เป็นคำนามที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง

ตัวอย่างที่ 3 คนอย่าง ธีรยุทธ บุญมี หากหวังจะสร้างความร้ายเฉพาะตัว เขาสามารถ **ตัดช่องน้อย**ได้อย่างสบาย

(10-16 ม.ค. 2546)

ตัดช่องน้อย หมายถึง เอาตัวรอดแต่ผู้เดียว เป็นประโยคที่ประกอบด้วยกริยาตัด และมีนามวลี ช่องน้อย เป็นกรรมตรง

ตัวอย่างที่ 4 เป็น “กลืน” ของคนที่ร่วมลงเสาเอกให้กับทีวีช่อง 7 สี ตั้งแต่แบ่งเช่าพื้นที่บางส่วนของธนาคารในย่านเจริญผล

(27 ส.ค.-2 ก.ย. 2547)

ลงเสาเอก หมายถึง วางรากฐานอย่างมั่นคง ร่วมก่อตั้ง ริเริ่ม เป็นประโยคที่ประกอบด้วยกริยา ลง และคำนาม เสาเอกเป็นกรรมตรง

ตัวอย่างที่ 5 ก็ต้องยอมรับว่า ความสามารถในการฐานะ “กวี” นั้นเอง ที่ทำให้เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ มีอันต้อง**ซีพจรลงเท้า**

(4-10 มิ.ย. 2547)

ซีพจรลงเท้า หมายถึง ไม่อยู่กับที่ เดินทางไปมาอยู่ตลอดเวลา เป็นประโยคที่ประกอบด้วยคำนาม ซีพจร ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน คำกริยา ลง เป็นหน่วยกรรม และเท้าเป็นคำนามที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่ามีการใช้สำนวนที่เป็นประโยคที่มีโครงสร้าง ประกอบด้วยหน่วยกรรม และหน่วยกรรมตรง เช่น เปิดหัวใจ ตัดช่องน้อย ลงเสาเอก และประโยคที่มีโครงสร้างประกอบด้วย หน่วยประธาน หน่วยกรรมและหน่วยกรรมตรง เช่น หืดขึ้นคอ ซีพจรลงเท้า และไม่พบว่ามีการใช้ ประโยคที่มีโครงสร้างประกอบด้วย หน่วยประธาน และหน่วยกริยากรรม ในบทพรรณนาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์

2.2 ความหมายของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวน ในการศึกษาเรื่องความหมายต้องใช้ความแวดล้อมหรือบริบทเป็นหลัก ความหมายนั้นจะชัดเจนขึ้นเมื่อมีตัวอย่างข้อความต่างๆ กัน แต่ในบางกรณีข้อความแวดล้อมก็ไม่สามารถช่วยทำให้เข้าใจความหมายของถ้อยคำสำนวนดีขึ้น ดังนั้น การศึกษาเรื่องความหมายจะช่วยทำให้เข้าใจความหมายของถ้อยคำสำนวนที่เกิดขึ้น ถ้อยคำที่ใช้สำนวนมีความหมายอยู่ 2 ประเภท คือ

2.2.1 ความหมายนัยตรง (Denotative Meaning) หมายถึง ความหมายประจำคำของ คำศัพท์ เป็นความหมายหลักหรือความหมายมูลฐานของคำ เป็นความหมายที่เป็นที่ยอมรับกันใน หมู่ผู้พูดภาษาเดียวกัน ไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัยว่าผู้ส่งสารหรือผู้รับสารเป็นใคร ในบทบรรณาธิการใน นิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มีการใช้สำนวนที่มีความหมายนัยตรง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 และเรียกรื่องการชำระสะสางด้วยความรวดเร็วเป็นพิเศษ

(25-31 ก.ค. 2546)

ชำระสะสาง หมายถึง ทำเรื่องที่มีปัญหา หรือที่สะสมเอาไว้ให้เสร็จสิ้นไป

ตัวอย่างที่ 2 และปล้นที่ คนอ่าน สะท้อนความอาทรห่วงหาหมายอย่างเป็น

กิจจะลักษณะ คนเขียนหนังสือ ก็ไม่เคยดูเบา

(20-26 ก.พ. 2547)

ดูเบา หมายถึง เห็นว่าไม่มีความสำคัญ

ตัวอย่างที่ 3 ท่าน เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เกิดที่กาญจนบุรี พอแตกเนื้อหนุ่มก็

ออกจากบ้านสัญจรไปในทะเลอันหลากหลาย

(20-26 ก.พ. 2547)

แตกเนื้อหนุ่ม หมายถึง เริ่มเป็นหนุ่ม

ทะเล หมายถึง ท้องถิ่น สถานที่

ตัวอย่างที่ 4 ในท่วงทำนองนินทาคนในแวดวงการเมืองระดับเสนาบดี หรือ

ไฮโซฯ หลายสาแหรก

(13-19 มี.ย. 2546)

ไฮโซฯ หมายถึง ชนชั้นสูงในสังคม เป็นคำย่อมาจากคำเต็มภาษาอังกฤษว่า

High – society

ตัวอย่างที่ 5 โดยกำหนดกรอบในการลง**ประชามติ**ว่าจะเอาหรือไม่เอา เอ็นเตอร์เทนเมนต์ คอมเพล็กซ์ ภายในเดือนมีนาคม 2547

(12-18 ธ.ค. 2546)

ประชามติ หมายถึง มติของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศที่แสดงออกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือที่ใดที่หนึ่ง

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มีการใช้สำนวนที่มีความหมายนัยตรง ทั้งนี้ การใช้สำนวนในบทบรรณาธิการก็เพื่อเพิ่มลูกเล่น สีสัน ให้ผู้อ่านรู้สึกน่าสนใจและติดตามอ่าน และยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เขียนในการใช้สำนวนได้อย่างถูกต้องตามความหมายหลักของคำนั้น ๆ เช่น ชำระสะสาง ดูเบา แดกเนื้อนุ่ม เทอะ ไฮโซฯ ประชามติ เป็นต้น

2.2.2 ความหมายเปรียบเทียบ (Connotative Meaning) ความหมายเปรียบเทียบในที่นี้หมายถึง ความหมายที่เพิ่มขึ้นไปจากความหมายนัยตรง เป็นความหมายที่แสดงทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนซึ่งอาจได้มาจากประสบการณ์ จากเหตุการณ์ หรือจากเรื่องราวที่เกิดขึ้น ความหมายชนิดนี้ผู้อ่านอาจตีความไปต่างกันตามสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การนำถ้อยคำสำนวนมาใช้ในความหมายใหม่ ซึ่งเป็นความหมายเปรียบเทียบกับความหมายเดิมหรือความหมายรวมเดิมนั้น เกิดขึ้นจากการสร้างภาพพจน์ซึ่งเป็นการใช้คำเพื่อให้เกิดภาพที่แจ่มชัดและลึกซึ้งขึ้นในใจของผู้อ่าน ภาพพจน์นี้เป็นผลจากการใช้คำอย่างมีศิลปะ โดยกลวิธีการเปรียบเทียบที่มีต่าง ๆ กัน ซึ่งมีวิธีการเปรียบเทียบ 5 วิธี คือ อุปมา อุปลักษ์ณ์ บุคคลาธิษฐาน อดิพจน์ ปฏิพจน์ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ก. อุปมา (Simile) หมายถึง การนำเอาสิ่งต่างกัน 2 สิ่งที่มีลักษณะบางประการเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน โดยมีคำเชื่อมโยง เช่น คำว่า เหมือน ดูจ เช่น ราว ประหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 หากแต่ “ด้วย คุณ” กับมติชนสุดสัปดาห์มีลักษณะเหมือนแม่น้ำร่วมสาย ไผ่ร่วมกอ

(31 ม.ค.-6 ก.พ. 2546)

เหมือนแม่น้ำร่วมสายไฟร่วมกอ หมายถึง ผู้ที่ทำงานร่วมกัน มีอาชีพเดียวกัน มีคำแสดงการเปรียบเทียบ “เหมือน”

ตัวอย่างที่ 2 เป็นกำลังใจให้คุณ แม้ว่ากำลังใจที่เดินทางมาได้เป็นกำลังใจในยามยากแต่ก็เหมือนกับโอสถทิพย์โลมใจ

(21-27 มี.ค. 2546)

เหมือนกับโอสถทิพย์โลมใจ หมายถึง กำลังใจ สิ่งที่ทำให้มีความสุข มีคำแสดงการเปรียบเทียบ “เหมือน”

ตัวอย่างที่ 3 จดหมายฉบับนี้เหมือนกับอิฐล่อหยก และเหมือนกับหินลองทอง ในทางความคิด

(4-10 ก.ค. 2546)

เหมือนกับอิฐล่อหยก และ เหมือนกับหินลองทอง หมายถึง การทำทาส่งที่มีอำนาจมากกว่า หรือได้เปรียบกว่าตนเอง มีคำแสดงการเปรียบเทียบ “เหมือน”

ตัวอย่างที่ 4 ยิ่งเหมือนสาดน้ำมันเข้าไปในกองไฟ

(25-31 ก.ค. 2546)

เหมือนสาดน้ำมันเข้าไปในกองไฟ หมายถึง กระทบการใด ๆ ที่ทำให้เหตุการณ์ที่เลวร้ายอยู่แล้วเลวร้ายมากขึ้นไปอีก มีคำแสดงการเปรียบเทียบ “เหมือน”

ตัวอย่างที่ 5 อยากปรับปรุงแค่ไหนก็เหมือนจับปูใส่กระด้ง

(27 พ.ย.-4 ธ.ค. 2546)

เหมือนจับปูใส่กระด้ง หมายถึง ยากที่จะทำได้ มีคำแสดงการเปรียบเทียบ “เหมือน”

ข. อุปลักษณ์ (Metaphor) หมายถึง การนำเอาสิ่งที่ต่างกัน 2 สิ่งหรือมากกว่า ที่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกันมาเปรียบเทียบกัน โดยเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งโดยตรง บางครั้งอาจมีคำเชื่อมโยงคำว่า เป็น หรือ คือ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 สบายกว่าหลายคนที่มาทำเป็นปากหอยปากปู นิินทา

(10-16 ม.ค. 2546)

เป็นปากหอยปากปู หมายถึง ชอบนิินทาเล็กนิินทาน้อย

ตัวอย่างที่ 2 รู้สึกยินดีที่เขาไปปักหลักตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เชียงใหม่ เป็นหัวเรียวหัวแรงกิจกรรมให้กับเด็กและผู้ใหญ่

(21-27 มี.ค. 2546)

เป็นหัวเรียวหัวแรง หมายถึง ผู้เป็นกำลังสำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ตัวอย่างที่ 3 เป็นเรื่องทำท่าว่า ดำรวจ จะกลายเป็น “ผู้ร้าย” และเป็นรอยด่างสร้างความหม่นหมองขึ้นในสังคม

(22-28 ส.ค. 2546)

เป็นรอยด่าง หมายถึง ความเสื่อมเสีย ข้อผิดพลาด

ตัวอย่างที่ 4 ปฏิบัติการฟอกตัวเองของ พ.อ. ณรงค์ กิตติขจรจึงไม่เพียงแต่เป็นการยกก้อนหินทุ่มขาคตนเองครั้งแล้วครั้งเล่า

(17-23 ต.ค. 2546)

เป็นการยกก้อนหินทุ่มขาคตนเอง หมายถึง ไม่ว่าจะทำการสิ่งใดก็ย้อนกลับมาทำร้ายตัวเองทั้งหมด

ตัวอย่างที่ 5 แต่การที่รัฐบาลมีมาตรการให้ทหารออกมาเป็น “พระเอก” และ
ถอนตำรวจให้อยู่ในฐานะเป็น “พระรอง”

(9-15 ม.ค. 2547)

พระเอก หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอันดับแรก

ก. บุคลาธิษฐาน (Personification) หมายถึง การสมมุติสิ่งที่ไม่มีชีวิต ความคิด
นามธรรม สมุหนาม หรือสัตว์ให้มีสติปัญญา อารมณ์ หรือกิริยาอาการเช่นมนุษย์ ดังมีตัวอย่าง
ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 แต่เมื่อปรับตัวได้ก็นำ เพลงพญาเหี่ยวเหินไปในฟ้ากว้างอย่าง
สง่างาม

(2-8 พ.ค. 2546)

เพลงพญาเหี่ยวเหินไปในฟ้ากว้าง หมายถึง การนำเอางานเขียน ในที่นี้คือ
เพลงพญาเหี่ยว ซึ่งเป็นชื่อของบทความที่ตีพิมพ์ในมติชนสุดสัปดาห์ที่ผ่านการปรับแต่งแล้วมาลง
ได้อย่างสมบูรณ์อีกครั้ง โดยปกติคำว่า เหิน จะใช้กับสัตว์ที่บินได้ เช่น นก ไม่ใช่ร่วมกับชื่อ
บทความหรือหนังสือ

ตัวอย่างที่ 2 แม้ไม่ได้อยู่ในยุทธจักรแห่ง “พลังจิต” แต่ก็พอสัมผัสได้ว่านับของ
ถ้อยวลีนี้เป็นลายกระหนกที่กระหวัดรัดไปยังใคร

(20-26 มิ.ย. 2546)

ลายกระหนกที่กระหวัดรัด หมายถึง ข้อความที่พาดพิง หรือกล่าวไปถึงอีก
บุคคลหนึ่งที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเดียวกัน โดยปกติคำว่า รัด จะใช้กับสิ่งที่เป็นรูปธรรม
หมายถึง โอบรอบหรือพันให้กระชับ

ง. อติพจน์ (Hyperbole) หมายถึง การเปรียบเทียบที่เกินความจริง เป็นสิ่งที่ไม่
สามารถเกิดขึ้นได้ ใช้สำหรับเน้นความ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 เรื่องหนึ่ง คือ “ชีวมะเร็งคดี” อันเป็นเรื่องราวที่ เชิด ทรงศรี **นึ่ง**คู่กับ
ความตาย

(24-30 ม.ค. 2546)

นึ่งคู่กับความตาย หมายถึง เสียชีวิต หรือเคยใกล้ตายมาแล้ว เป็นการเปรียบ
ที่เกินความจริงที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้

ตัวอย่างที่ 2 หากเชื่อเหลือเกินว่า ใจดวงน้อยของ วสิษฐ เดชกุญชร ซึ่งเพิ่งผ่าน
จากการ**สั**ประยุทธ์กับโรคาพยาธิ

(30 ม.ค.-6 ก.พ. 2546)

สัประยุทธ์กับโรคาพยาธิ หมายถึง รักษาโรคภัย อาการเจ็บป่วยให้หายไป
โดยปกติ **สั**ประยุทธ์ หมายถึง การต่อสู้ สู้รบกัน มักใช้กับสิ่งที่เป็นรูปธรรม

ตัวอย่างที่ 3 ปฏิบัติการของ พ.อ. ณรงค์ กิตติขจร จึงดำเนินไปเหมือนกับการ
ปฏิบัติการในการ “**ฟอกถ่าน**”

(17-23 ต.ค. 2546)

ฟอกถ่าน หมายถึง การพยายามลบล้างสิ่งที่ไม่ดีของตนเองให้กลับกลายเป็น
ด้านที่ดี

จ. ปฏิพจน์ (Oxymoron) หมายถึง การนำเอาคำและความหมายที่ไม่สอดคล้องกัน
และดูเหมือนจะขัดแย้งกันมารวมไว้ด้วยกันเพื่อให้เกิดผลพิเศษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ปฏิบัติการของ พ.อ. ณรงค์ กิตติขจร จึงดำเนินไปเหมือนกับการ
ปฏิบัติการในการ “**ฟอกถ่าน**”

(17-23 ต.ค. 2546)

ฟอกถ่าน หมายถึง การพยายามลบล้างสิ่งที่ไม่ดีของตนเองให้กลับกลายเป็น
ด้านที่ดี

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มีการใช้สำนวนที่มีโดยนัย โดยจะมีการใช้ในความหมายเปรียบเทียบ เนื่องจาก การใช้สำนวนเหล่านี้ช่วยให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการหรือเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายขึ้น และยังเป็นการใช้ภาษาอย่างมีชั้นเชิงทำให้ผู้อ่านสนใจติดตามเนื้อหาที่ผู้เขียนนำเสนอได้อีกทางหนึ่งด้วย

2.3 ที่มาของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวน สำนวนที่ปรากฏในบทบรรณาธิการ ทั้งนี้ก็เพื่อให้มีสีสันน่าอ่าน น่าติดตาม ผู้เขียนจึงต้องพยายามใช้ถ้อยคำที่หลากหลายจึงทำให้เกิดการใช้สำนวนใหม่ขึ้นมาเรื่อยๆ ซึ่งล้วนแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ภาษาของคนไทยที่รู้จักคิดหาถ้อยคำมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าถ้อยคำสำนวนใหม่เหล่านั้นมีที่มาจากที่ใด ซึ่งสามารถจำแนกที่มาของถ้อยคำที่ใช้สำนวนได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

2.3.1 ถ้อยคำสำนวนเดิม

ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนที่มีที่มาจากถ้อยคำสำนวนเดิม หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนที่น่าถ้อยคำสำนวนเดิมมาใช้โดยการเปลี่ยนแปลงบางส่วนของถ้อยคำสำนวนนั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 คล้ายกับ ไมเกิด ไรท ถ้อยทีถ้อยเยรยอ เรณู ปัญญาดี

(8-14 ส.ค. 2546)

ถ้อยทีถ้อยเยรยอ หมายถึง มีความชื่นชม นิยมชมชอบ และยกย่องซึ่งกันและกัน ดัดแปลงมาจากสำนวน ถ้อยทีถ้อยอาศัย โดยการเปลี่ยนส่วนท้ายจาก อาศัย เป็น เยรยอ

ตัวอย่างที่ 2 เคยปล่อยไก่ปล่อยเปิดหมดแล้ว เมื่อปฐพีผิดคกจกจกรรจ์ขนาดมี
โทษประหารสถานเดียว

(27 พ.ย.-4 ธ.ค. 2546)

ปล่อยไก่ปล่อยเปิด หมายถึง แสดงความผิดพลาดอย่างมากของตัวเองออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ ดัดแปลงมาจากสำนวน ปล่อยไก่ เปลี่ยนแปลงโดยการเติม ปล่อยเปิด ลงตอนท้ายของสำนวน

ตัวอย่างที่ 3 และอำนาจนั้นแหละก็จะฉ้อฉล คือ ไม่เดินตามตรอกออกตามประตู แต่ดันเดินเข้าทางหน้าต่าง ออกทางช่องลม

(27 ก.พ.-4 มี.ค. 2547)

เดินเข้าทางหน้าต่าง ออกทางช่องลม หมายถึง หลบเลี่ยงการทำในสิ่งที่ถูกกฎหมายหรือธรรมเนียมปฏิบัติ ดัดแปลงมาจากสำนวน เข้าตามตรอกออกตามประตู เปลี่ยนแปลงโดยการตัดคำว่า ตรอก และ ประตูออก แล้วเติม หน้าต่างและช่องลมแทน

ตัวอย่างที่ 4 สุดท้ายนี้ ขอให้ทุกคนคร่ำหั่นมาให้เวลากับลูกมากขึ้น “รักวัวให้ผูก รักลูกให้เวลาและกอด” ะ

(9-15 ก.ค. 2547)

รักวัวให้ผูก รักลูกให้เวลาและกอด หมายถึง สิ่งของ หรือคนที่เรารักต้องให้การดูแล เอาใจใส่ ดัดแปลงมาจากสำนวน รักวัวให้ผูก รักลูกให้ดี เปลี่ยนแปลงโดยการตัด ให้ดี ออก แล้วเติม ให้เวลาและกอด เข้าไปแทน

ตัวอย่างที่ 5 เพราะตระหนักในความเป็นจริงทางสังคมที่ว่า เหนือฟ้ายังมีฟ้า เหนือทำเนียบเสาชิงช้ายังมีทำเนียบรัฐบาล

(17-23 ก.ย. 2547)

เหนือฟ้ายังมีฟ้า เหนือทำเนียบเสาชิงช้ายังมีทำเนียบรัฐบาล หมายถึง ยังมีคนที่มีอำนาจหรือเก่งกว่าเราอีกมาก ในที่นี้หมายถึง ถึงแม้ผู้ว่าฯ กรุงเทพฯจะมีอำนาจในกรุงเทพฯ แต่ก็ยังมีรัฐบาลที่มีอำนาจเหนือกว่าอีก ดัดแปลงมาจากสำนวน เหนือฟ้ายังมีฟ้า เปลี่ยนแปลงโดยการตัด ฟ้า ออกแล้วเติม ทำเนียบเสาชิงช้า และ ทำเนียบรัฐบาล เข้าไปแทน

2.3.2 เหตุการณ์หรือข่าวที่รู้กันทั่วไป

เมื่อมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นซึ่งทำให้ผู้คนรู้สึกว่าเป็นเรื่องใหญ่ น่าสนใจก็จะทำให้เกิดมีการสร้างถ้อยคำสำนวนที่เกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นขึ้นมาใช้ ซึ่งเป็นที่มาของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนจำนวนมาก ได้แก่ เหตุการณ์ทางการเมือง เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจ เหตุการณ์ทางศาสนา

เหตุการณ์การฆาตกรรม และเหตุการณ์อื่นๆ ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ล้วนอยู่ในความสนใจของผู้คนในช่วงเวลานั้น ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ขณะที่เรื่อง นายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ เป็นเรื่องในพรมแดนธุรกิจสี

เทา อบอบนวน

(22-28 ส.ค. 2546)

ธุรกิจสีเทา หมายถึง ธุรกิจที่ถูกกฎหมายแต่ผิดศีลธรรม ในที่นี้คือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสถานบันเทิง ผับ บาร์ ออบอบนวน เป็นสำนวนที่มาจากข่าวของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ซึ่งเป็นเจ้าของธุรกิจออบอบนวน เกี่ยวกับเรื่องการให้ช่วยตำรวจ

ตัวอย่างที่ 2 การปรับ ครม.เดือนมีนาคม 2545 เริ่มมีความตื้นตันมากยิ่งขึ้นเมื่อพรรคชาติพัฒนาเสียบเข้ามาร่วมรัฐบาล

(12-18 มี.ค. 2547)

เสียบ หมายถึง เข้าไปแทนที่ เป็นสำนวนที่มาจากเหตุการณ์ทางการเมือง ในที่นี้ หมายถึง พรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งเข้ามาแทนที่อีกพรรคหนึ่งในคณะรัฐบาล

ตัวอย่างที่ 3 เพราะว่าพรรคไทยรักไทยสามารถดูดเอาพรรคเสรีธรรมและพรรคความหวังใหม่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง

(6-12 มิ.ย. 2546)

ดูด หมายถึง ดึงเข้าร่วมงาน เป็นสำนวนที่มีที่มาจากเหตุการณ์ทางการเมือง ในที่นี้หมายถึง บุคคลหรือพรรคการเมืองถูกชักชวนให้เข้าร่วมงานในรัฐบาลด้วยกัน

ตัวอย่างที่ 4 ไม่มีอำนาจเหมือนนักธุรกิจในกรุงเทพฯ (โดยเฉพาะคนที่ล้มบนฟูก)

(8-14 ต.ค. 2547)

ลัมบนฟูก หมายถึง เปรียบกับผู้ที่มิฐานะร้ายแล้วแสดงตนว่าประสบปัญหาทางเศรษฐกิจแต่ในความเป็นจริงได้กั้นทรัพย์สินไปแล้วหรือมีผู้ให้การช่วยเหลือ เหมือน ลัมบนฟูกคือ ไม่เจ็บตัว เป็นสำนวนที่มาจากเหตุการณ์ที่เศรษฐกิจตกต่ำในปี 2540

2.3.3 เทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งประเทศไทยก็ได้รับเอาเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆเข้ามาภายในประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อความเจริญก้าวหน้า และมีความทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ จึงได้เกิดถ้อยคำสำนวนใหม่เพื่อใช้กล่าวถึงเทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ๆเหล่านั้น ซึ่งก็จะพบถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนที่แสดงความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆ และถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนที่แสดงถึงผลเสียจากเทคโนโลยีเหล่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 เพื่อให้สอดคล้องกับความพยายามของ น.พ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี ในการทำคลอดนิตยสารในทางวรรณกรรม

(26 ก.ย.-2 ต.ค. 2546)

ทำคลอดนิตยสาร หมายถึง จัดขึ้นมา เป็นสำนวนที่นำมาจากศัพท์ทางการแพทย์ ในที่นี้ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ที่จัดทำซึ่งเป็นนายแพทย์

ตัวอย่างที่ 2 ที่ถูกเรียกว่ารัฐธรรมนูญ “ฉบับฟันปลอม” อย่างไร

(22-29 พ.ค. 2546)

ฟันปลอม หมายถึง ไม่สามารถใช้ได้ ไม่มีคุณภาพ ไม่ดีเท่าที่ควร เป็นสำนวนที่นำมาจากศัพท์ทางการแพทย์ ฟันปลอม คือ ฟันที่ทำขึ้นมาใหม่คล้ายของจริง แต่เมื่อใช้งานจะรู้สึกกว่าใช้งานได้ไม่ดีเท่าของจริง

2.3.4 กิจกรรมเพื่อความบันเทิง ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนจำนวนมากเกิดจากกิจกรรมเพื่อความบันเทิง ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ ละคร หรือเพลงต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ให้ความสนุกสนานรื่นเริงแก่ผู้ฟังผู้ชม ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 แต่การที่รัฐบาลมีมาตรการให้ทหารออกมาเป็น “พระเอก” และ
ถอนตำรวจให้อยู่ในฐานะเป็น “พระรอง”

(9-15 ม.ค. 2547)

พระเอก หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอันดับแรก เป็นสำนวนที่มาจาก
ละครหรือภาพยนตร์ พระเอก คือ ผู้บทบาทสำคัญในละครหรือภาพยนตร์ทุกเรื่อง

2.3.5 กีฬา ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนที่มีที่มาจากการเล่นกีฬาประเภทต่างๆ เป็นการนำ
ถ้อยคำต่างๆที่ใช้ในการกีฬา มาเปรียบเทียบเพื่อใช้อธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น รวมถึงการ
เล่นเกมและการพนันต่างๆ ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนอาจแบ่งตามประเภทของกีฬาต่างๆได้ เช่น กีฬา
มวย กีฬาฟุตบอล กีฬาแข่งรถ การแข่งม้า และการแข่งขันกีฬาหรือเกมทั่วไปที่สำนวนมิได้ใช้
เฉพาะในกีฬาประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อหวนกลับมาอีกครั้งด้วยปฏิบัติการเล่นกลทางการเมืองเมื่อเดือน
พฤศจิกายน 2540

(4-10 เม.ย. 2546)

เล่นกลทางการเมือง หมายถึง หลอกลวง แสดงให้เห็นภาพลวงตา

ตัวอย่างที่ 2 ในความเป็นจริง ย่อมเป็นการแลกกันคนละหมัด

(18-24 ก.ค. 2546)

แลกกันคนละหมัด หมายถึง โต้ตอบกันคนละที โต้ตอบกันไปมา เป็นสำนวน
ที่มาจากกีฬาชกมวย

ตัวอย่างที่ 3 ความมั่นใจจากการปฏิบัติเช่นนี้เองทำให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร
พร้อมยื่นชดหมัด กับปัญญาชนสาธารณะทุกคนอย่างไม่หวั่นเกรง

(16 - 22 พ.ค. 2546)

ชดหมัด หมายถึง รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์

ตัวอย่างที่ 4 หาก นายเอกยุทธ อัญชันบุตร ไม่ถูก **เตะสกัดขา** ด้วยกระบวนการ
ทางการเมืองและกฎหมายเสียก่อน

(10-16 ก.ย. 2547)

เตะสกัดขา หมายถึง รวบกว น กีดกัน หรือกระทำการทุกทางเพื่อไม่ให้สำเร็จ
เป็นสำนวนที่มาจากกีฬาฟุตบอล

2.3.6 ความเชื่อและพิธีกรรม

ก. ความเชื่อในสังคมไทยนั้นจัดเป็นความเชื่อที่เรียกว่า “ความเชื่อดั้งเดิม”
ความเชื่อดั้งเดิมสามารถแบ่งได้ คือ ความเชื่อทางศาสนา และความเชื่อในสิ่งหรืออำนาจลึกลับ
เหนือธรรมชาติ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ด้วยท่วงทำนอง **อรหันต์ย่อมรู้ในอรหันต์**

(20-26 มี.ย. 2546)

อรหันต์ย่อมรู้ในอรหันต์ หมายถึง ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีความรู้ในเรื่อง
เดียวกันย่อมมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ตัวอย่างที่ 2 บางคนเกิดมาเพื่อ **ใช้กรรมเก่า** ในทางการเมือง

(27 ต.ค.-6 พ.ย. 2546)

กรรมเก่า หมายถึง สิ่งที่เคยทำเอาไว้ในอดีตทั้งเรื่องดีและไม่ดี

จากการศึกษาที่มาของถ้อยคำสำนวนข้างต้น พบว่า ที่มาของถ้อยคำสำนวนที่ใช้ในบท
บรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์นั้น มักจะมีที่มาจาก ข่าวหรือเหตุการณ์ที่รู้จักกันไป ทำ
ให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้อย่างรวดเร็ว และเกิดจินตนาการ แต่สำนวนที่มีแหล่งที่มาจากที่
อื่น ๆ นั้นมีการใช้อยู่ในวงแคบ ไม่เป็นที่นิยมนัก แต่ก็มีการนำมาใช้ร่วมกันบ้าง ซึ่งแสดงให้เห็น
ว่าภาษาใน แต่ละวงการมีอิทธิพลต่อกัน และมีการยืมถ้อยคำจากภาษาต่างวงการมาใช้อีกด้วย

3. โครงสร้างของบทบรรณาธิการ

โครงสร้างของบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์แบ่งได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.1 บทนำ คือ ข้อความกล่าวนำให้รู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งผู้เขียนสามารถแสดงความคิดเห็นบางส่วนเข้าไปได้ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 ที่สำคัญก็คือ มิเจ้าของนาม “เขมพร” เข้ามาเกี่ยวข้องกับและสัมพันธ์ด้วย เป็น “เขมพร” ที่ครั้งหนึ่ง คือ เขมพร ธนิกุล ณ วันนี้ คือ เขมพร โพธิพิพิช จึงยิ่งสร้างจุดน่าสนใจยิ่งขึ้นเป็นทบทเท่าทวีคูณ แล้วทำไมหน้าปกจึงเป็น **ชวิทย์ กมลวิศิษฐ์**เล่า

(11-17 ก.ค. 2546)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นการเกริ่นนำให้ทราบว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับใคร ผู้เขียนใช้กลวิธีในการเขียน คือการแสดงการถามกับผู้อ่านว่าเหตุใดหน้าปกวันนี้จึงเป็น **ชวิทย์ กมลวิศิษฐ์** ซึ่งในฉบับวันที่ 11-17 ก.ค. 2546 นี้ คอลัมน์บทบรรณาธิการได้เขียนเกี่ยวกับ นาย**ชวิทย์ กมลวิศิษฐ์**

ตัวอย่างที่ 2 ต้องยอมรับว่าผู้อ่าน “มติชนสุดสัปดาห์” มีความหลากหลายอย่างยิ่งหลากหลายอย่างเป็นพิเศษ แทบจะสรุปได้ว่าไม่เหมือนเพื่อน ความหลากหลายในที่นี้รวมทั้งที่แตกต่างกันในเรื่องวัย และสังขาร และที่แตกต่างในเรื่องของเพศานุเพศ

(4-10 ก.ค. 2546)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเกริ่นนำถึงความหลากหลายของผู้ที่อ่านมติชนสุดสัปดาห์ ทั้งนี้เพื่อต้องการบอกเล่าแก่ผู้อ่านว่ามีแฟน ๆ ที่ส่งจดหมายเข้ามาเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง หรือคอลัมน์ต่าง ๆ ทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องใจผู้อ่านที่หลากหลายเหล่านั้น ซึ่งส่วนต่อมาได้ลงจดหมายที่มาจากทางบ้านในบทบรรณาธิการ

ตัวอย่างที่ 3 กว่าจะนำเอาภาพของ พ.อ. ณรงค์ กิตติขจร ขึ้นปก พวกเราใน “มติชนสุดสัปดาห์” ต้องผ่านการถกเถียงอย่างหนักหนักในระดับที่เกือบทำให้วงแตก ยังมีคนเสนอข้อความพาดหัวบนหน้าปกได้ภาพ พ.อ. ณรงค์ กิตติขจร ให้มีคำว่า “คนเดือนตุลา” พะเอาไว้ด้วย

(17-23 ต.ค. 2546)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนเกริ่นนำถึงเรื่องของภาพหน้าปกซึ่งเป็นภาพของ พ.อ. ณรงค์ กิตติขจร ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ทั้งนี้เพื่อเป็นการกล่าวนำถึงเรื่องของ พ.อ. ณรงค์ กิตติขจรที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงภาพที่ไม่ดีของตนเองในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

3.2 ตัวเรื่อง (Body) เป็นการเขียนที่นำเอาข้อเท็จจริง เหตุผลหรือหลักฐานต่าง ๆ มาอธิบายถึงรายละเอียดโดยสามารถสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวเข้าไปได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ขณะที่ทุกก้าวการเคลื่อนไหวของ **ชววิทย์ กมลวิศิษฎ์** เป็นการนำเสนอรูปธรรมว่าด้วยเรื่อง “สวย” ต่อสังคม

(11-17 ก.ค. 2546)

ในส่วนของตัวเรื่อง ผู้เขียนจะกล่าวถึงเรื่องราวของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในที่นี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับนายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ ที่กำลังเป็นข่าวออกมาพูดถึงเรื่องของ “สวย” ที่ตนเองต้องเสียให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นประเด็นที่กำลังน่าสนใจในขณะนั้น โดยบางครั้งผู้เขียนอาจมีการแสดงความคิดเห็นลงไป ซึ่งอาจจะช่วยในการขยายความหรือเป็นการให้รายละเอียดที่มาของเหตุการณ์หรือปัญหา บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่าง หรือเหตุผล

3.3 บทสรุป (Conclusion) เป็นส่วนสุดท้ายของเรื่องที่คุณเขียนจะฝากแนวคิด หรือข้อเสนอแนะเอาไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ในที่สุดแล้ว ยุทธการปราบปรามผู้มีอิทธิพลอาจมีจุดเริ่มต้นที่จัดแถว “ตำรวจ” ใหม่ก็เป็นได้

(11-17 ก.ค. 2546)

ตัวอย่างที่ 2 โปรดอย่ารอคอย แต่จงติดตามด้วยความระทึกในดวงหทัยพลัน

(3 ม.ค. 2546)

ในส่วนบทสรุป ในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์นั้น ผู้เขียนมักจะจบโดยการตั้งคำถามกับผู้อ่าน แบบเสนอหนทาง ซึ่งในบางครั้งก็มีการยกเอาสำนวนต่าง ๆ มาทิ้งท้ายเอาไว้ให้ผู้อ่านได้คิดต่อ หรือชักชวนผู้อ่านให้ติดตามเรื่องราวที่น่าสนใจต่อไป

ตัวอย่างการวิเคราะห์โครงสร้างบทบรรณาธิการ

ตัวอย่างที่ 1 บทบรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ฉบับประจำวันที่ 23-29 กรกฎาคม 2547

ปัญหาของเจี๊ยะเบียร์ตัน พงษ์พานิช มิได้สะท้อนให้เห็นปัญหาในทาง ความคิด ประการเดียว หากที่สำคัญเป็นอย่างมากยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและความไม่เป็นเอกภาพ ระหว่าง “รูปแบบ” กับ “เนื้อหา” แม้ว่าเจี๊ยะเบียร์ตันจะเปี่ยมด้วยเจตนาที่ดี แต่เมื่อนำเสนอผ่านกระบวนการที่ไม่เหมาะสม แทนที่จะได้รับการขานรับอย่างอบอุ่น กลับถูกต่อต้าน ไม่เพียงแต่ในเรื่องเกี่ยวกับ สิทธิและความเสมอภาคของสตรีในเรื่องอันเกี่ยวกับการไหว้พระธาตุในพระอารามบางแห่งทาง ภาคเหนือของประเทศ หากแม้กระทั่งประเด็นการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับศัว ๆ เมีย ๆ ก็มากด้วย ปัญหาตามมาเช่นเดียวกัน กรณีของเจี๊ยะเบียร์ตันแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับกรณีวิทยานิพนธ์เรื่อง ท้าวสุรนารี และแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับกรณีที่ พิริยะ ไกรฤกษ์ และไมเคิล ไรท ตั้งข้อสงสัย เกี่ยวกับหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง แตกต่างตรงที่กรณีหลังเป็นเรื่องในทางวิชาการ และ นำเสนอด้วยท่วงทำนองและวิธีวิทยาในเชิงวิชาการ แต่กรณีของเจี๊ยะเบียร์ตันกลับแฝงด้วย อารมณ์และความรู้สึก

หากมองอย่างเห็นเป็นลักษณะแห่งกระบวนการ กรณีของการไหว้พระธาตุมีความสัมพันธ์ อยู่กับกรณีของการเสนอคำขวัญ “ทิ้งกูมึงตาย” อย่างแนบแน่น นั่นก็คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิสตรี เป็นกระบวนการเดียวกับที่ขบวนการสตรีเคยเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ยุคของ คุณหญิง สุภัทรา มีชูชน ยุคของ นางแรม พรหมโอบ บุณยประสพ เรื่อยมาจนถึงยุคของ นางน้อย พงษ์ สามารถ เพียงแต่รายละเอียดปลีกย่อยบางประการแตกต่างกันเท่านั้นเอง จุดอันเป็นความอ่อนไหว อย่างมากก็คือ การเคลื่อนไหวของเจี๊ยะเบียร์ตันต่อแหลมต่อการปะทะและขัดแย้งระหว่างเพศ เป็นอย่างสูง ทั้งๆ ที่เรื่องทั้งหมดเป็นกระบวนการทางความคิดอันเป็นภาพสะท้อนของสังคม เป็น ความจริงที่ภายในความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงมีจุดแหลมร้อนแตกต่างกันและกัน อยู่ เป็นความแหลมร้อนอันเป็นผลสะท้อนจากการอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัวและภายใน

สังคมที่มองเห็น “หญิงเป็นควาย ชายเป็นคน” ดำรงอยู่ ขณะเดียวกัน เรื่องเหล่านี้ก็มีการคลี่คลาย ขยายตัวไปในด้านที่ดีขึ้นเป็นลำดับ

เปรียบเทียบกับสังคมจีนที่ท่านขงจื้อเคยสรุปภาพรวมของสตรีเอาไว้ว่า เมื่อเด็กก็อยู่ใน ความดูแลของพ่อแม่ เมื่อโตเป็นสาวออกเรือนก็อยู่ในความดูแลของสามี ล่วงเข้าวัยชราที่อยู่ใน ความดูแลของบุตรและธิดา สังคมไทยหลุดจากโซ่ตรวน 3 สายนี้มาแล้วเป็นอย่างมาก สตรีไทยยุค ใหม่ได้เติบโตใหญ่พัฒนาและมีความเป็นตัวของตัวเองเป็นอย่างสูง กระนั้น รายละเอียดของ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาที่ยังมีร่องรอยแห่งการกดขี่ เอารัดเอาเปรียบดำรงอยู่ อย่างว่า แต่สังคมไทยเลย แม้ในสังคมแห่งระบอบทุนที่พัฒนาแล้ว เรื่องการกดขี่ระหว่างหญิงกับชาย สามี กับภรรยา ก็เชื่อว่าจะหมดสิ้นไปอย่างสิ้นเชิง ทั้ง ๆ ที่ขบวนการ “สตรีนิยม” ในโลกตะวันตกมี ความแข็งแกร่งเป็นอย่างมาก ชื่อน่าสนใจในกรณีของเจี๊ยะเบียบก็คือ การเคลื่อนไหวของเจี๊มิได้ กระทำอย่างเป็นเอกเทศ หากแต่ได้ดำเนินไปอย่างเป็นขบวนการ ที่ว่าเป็นขบวนการ เพราะว่ามีรูป ของการจัดตั้งปรากฏให้เห็น กระนั้น ปมเงื่อนที่สำคัญเป็นอย่างมากสำหรับเจี๊ยะเบียบรัตนยังอยู่ที่ การประสานระหว่างเนื้อหาในทางความคิดกับรูปแบบของการเคลื่อนไหวให้เป็นเอกภาพและ กลมกลืนกัน ต้องรู้จักสรุปความผิดพลาดมาเป็น “บทเรียน”

มีคนจำนวนไม่น้อยเห็นด้วยกับพื้นฐานในทางความคิดของเจี๊ยะเบียบรัตนประการสำคัญ เป็นอย่างมากก็คือ มีความเข้าใจในเจตนาดีของเจี๊ เพียงแต่ว่าเจี๊ต้องสนใจรูปแบบการนำเสนอให้ สามารถรับได้มากขึ้น เพียงแต่ว่าเจี๊ต้องสนใจในเรื่องรายละเอียดของขนบธรรมเนียม ประเพณีและ ลักษณะในทางสังคมวัฒนธรรมบางประการให้มากขึ้น อย่างเช่นกรณีการไหว้พระธาตุ ณ อาราม ทางภาคเหนือ เป็นต้น บุคคลที่เจี๊ยะเบียบควรให้ความสนใจและเรียนรู้อย่างเป็นพิเศษ ก็มีใครที่ ไหน หากแต่เป็น นายพงษ์ศักดิ์ พงษ์พานิช ปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งอยู่ในจุดอันเรียกว่าเป็น มือประสานสืบทอดทั้งต่อฝ่ายการเมืองและฝ่ายประชาชนได้เป็นอย่างดี คนข้างหมอนของเจี๊ยะเบียบ นั้นแหละคือแบบอย่างของนักบริหารจัดการที่ยอดเยี่ยมเป็นอย่างมาก ขณะเดียวกัน บทเรียนจาก การเคลื่อนไหวที่ผ่านมาก็ทรงความหมายเป็นอย่างสูง ปมเงื่อนยังอยู่ที่ว่า เจี๊ยะเบียบรู้ในแต่ละ ปัญหาที่เคลื่อนไหวอย่างถ่องแท้มากน้อยเพียงใด และกำหนดเป็นจังหวะก้าวอย่างไร อย่าให้การ เคลื่อนไหวดำเนินไปในลักษณะเป็นไปเอง เพราะอะไรก็ตามที่เป็นไปเอง มีโอกาสที่จะเกิด อุบัติเหตุติดตามมาได้ง่าย เพราะว่าการเคลื่อนไหวจะอาศัยเพียงสัญชาตญาณอย่างเดียวไม่ได้

บทบรรณาธิการบทนี้เป็นบทบรรณาธิการแบบเสนอแนวทางปฏิบัติ บทบรรณาธิการบทนี้ ไม่มีการตั้งชื่อเรื่อง กล่าวนำเรื่องด้วยการหยิบยกเอาปัญหาการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสตรีของ นางระเบียบรัตน พงษ์พานิช ขึ้นมา ส่วนเนื้อเรื่อง ผู้เขียนได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยรวมและ

ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญของปัญหา พร้อมทั้งยกตัวอย่างของสังคมจีนขึ้นมาเปรียบเทียบ และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติให้แก่นางระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช ว่าควรมีความเข้าใจและเรียนรู้ถึงความผิดพลาดที่ผ่านมาให้มากขึ้น มีการปรับรูปแบบ วิธีการในการนำเสนอความคิดของตนเองเสียใหม่ และสามารถประสารกับคนในสังคมให้ได้ ส่วนสรุป ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นว่า นางระเบียบรัตน์ พงษ์พานิชควรจะศึกษาและเข้าใจปัญหาให้ถ่องแท้ และเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ผู้เขียนใช้ภาษาถึงทางการ มีบางส่วนที่ใช้ภาษาพูด เช่น “เงิระเบียบ” มีการใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบ “หญิงเป็นควาย ชายเป็นคน” เป็นต้น ผู้เขียนใช้บรรยายโวหาร และสาธกโวหาร ประกอบในการเขียนบทบรรณาธิการบทนี้

ตัวอย่างที่ 2 บทบรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ฉบับประจำวันที่ 30 ตุลาคม-6 พฤศจิกายน 2546

แล้ว “มติชนสุดสัปดาห์” ก็รุ่งเรืองไปยั้งปีที่ 24 ด้วยความคึกคัก ขณะที่ “ศิลปวัฒนธรรม” เหยียบบาทก้าวเข้าสู่ปีที่ 25 อีก 1 ปี “มติชนสุดสัปดาห์” ก็ล่วงเข้าสู่วัยแห่ง “เบญจเพส” ไม่ว่าจะเมื่อแรกที่เสนอตัวเข้าสู่ถนนแห่งนิตยสาร หรือเมื่อกำลังจะเติมเลข 24 ให้กับตัวเอง เอกลักษณ์อันโดดเด่นและเสมอต้นเสมอปลายของ “มติชนสุดสัปดาห์” คือ ความร่าเริง ความร่าเริงอาจเป็นสภาพที่แปลกแปร่งหากนำไปสรุปสำหรับสถานการณ์เมื่อมีการฆ่าฟันกันในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 และเมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์เมื่อเดือนพฤษภาคม 2535 หรือแม้กระทั่งใครก็ตามนำไปเสนอในบรรยากาศแห่งการประกาศค่าเงินบาทในเดือนกรกฎาคม 2540 กระจัน ก็ยังมีคนเสนอคำขวัญเข้ามาอย่างคมคายยิ่ง “พลิกวิกฤตเป็นโอกาส” การที่คนคนหนึ่งจะสามารถพลิก “วิกฤต” ให้กลายเป็น “โอกาส” ได้ เขาจะต้องเป็นที่มองโลกอย่างเปี่ยมด้วยความหวังสูงยิ่ง แน่นอน คนที่เปี่ยมด้วยความหวังย่อมจะต้อง “ร่าเริง”

ในฐานะพุทธศาสนิกสำนักโดยพื้นฐานแห่งการเกิด คือ จุดเริ่มต้นไปสู่การแก่ ไปสู่การเจ็บ และไปสู่การตาย การเกิดจึงเป็นทุกข์ พลันที่เกิดนั้นหมายถึงการเคลื่อนไหว เป็นการเคลื่อนไหวเข้าใกล้กับความตายมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ เพราะทันทีที่เกิด ความแก่ก็มาเยือน ทั้ง ๆ ที่ตระหนักในสังขธรรมแห่งการเกิดที่เป็นทุกข์เช่นนี้แล้ว เหตุใดจึงได้มีการเสนอคำว่าร่าเริงเข้ามาในท่ามกลางการเคลื่อนไหว จำเป็นต้องเสนอเพราะในการมีชีวิตอยู่มิได้หมายถึงการสยบและยอมจำนน หากแต่จะต้องดำรงอยู่อย่างรู้เท่าทัน รู้เท่าทันต่อความหมายแห่งชีวิต กระจัน คนที่ช่าง

สงสัยบางคนยังสามารถถามมาได้อีกว่า ยังมีอยู่ละหรือ ความหมายของชีวิตในเมื่อความเป็นจริงชีวิตคือความว่างเปล่า นั่นเขาคิดอย่างโลกุตตระ นั่นเขามีได้คิดอย่างโลกย์

ในฐานะที่ยังข้องติดอยู่กับโลกย์ ยังมีได้เหยียบบาทก้าวเข้าไปสู่โลกุตตระ การดำรงอยู่แห่งชีวิตเป็นเหมือนพันธะอย่างหนึ่ง เคยได้ยินคำร้องเพลงบทนี้บ้างไหม “ทุกคนเกิดมาเพื่อใช้กรรมเก่า” คนบางคนเกิดมาเพื่อใช้กรรมเก่าในทางการเมือง คนบางคนเกิดมาเพื่อใช้กรรมเก่าในฐานะที่เป็นปัญญาชนสาธารณะ คนบางคนเกิดมาเพื่อใช้กรรมเก่าในฐานะที่เป็นนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ ฆณะเดียวกัน คนหลายคนเกิดมาเพื่อใช้กรรมเก่าในฐานะนักอ่าน เป็นคนที่ต้องเกาะติดสถานการณ์ และการเคลื่อนไหวทางความคิด การเคลื่อนไหวทางสังคม และการเคลื่อนไหวในกระบวนการแห่งการเรียนรู้ ตรงนี้เองที่ทำให้ คนทำ “มติชนสุดสัปดาห์” กับคนอ่าน “มติชนสุดสัปดาห์” มีโอกาสได้นัดพบกัน นัดพบกันทั้งด้วยความรักและด้วยความซังนิต-นิต การดำรงอยู่ของ “มติชนสุดสัปดาห์” อย่างยาวนาน 23 ปี และกำลังร่ำโรยไปยังปีที่ 24 ย่อมมิใช่เรื่องธรรมดา แน่นอน ยิ่งมิใช่เรื่องบังเอิญ หากที่สำคัญเป็นอย่างมากย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความรัก สะท้อนเห็นถึงความเมตตาและสะท้อนให้เห็นความไว้วางใจ เป็นความไว้วางใจที่ท่าน “ผู้อ่าน” มิให้กับ “มติชนสุดสัปดาห์”

ระยะเวลา 23 ปีที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมาย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงภายใน “มติชนสุดสัปดาห์” เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไป เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งในทาง “รูปแบบ” และเป็นการเปลี่ยนแปลงในทาง “เนื้อหา” เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้าน “หน้าตา” และเป็นการเปลี่ยนแปลงในทาง “เรื่องราว” กระนั้น จิตวิญญาณที่ดำรงอยู่อย่างเหนียวแน่นและมั่นคง คือ จิตวิญญาณที่ต้องการทำหน้าที่หนังสือเพื่อบำเรอให้กับท่าน “ผู้อ่าน” มิใช่การทำหนังสือเพื่อสนองความต้องการแห่งตน ในที่สุดแล้ว “มติชนสุดสัปดาห์” ก็ดำรงสถานะแห่งการรับใช้ต่อท่าน “ผู้อ่าน” ซึ่งเป็นเจ้านายและผู้มีอุปการคุณอย่างแท้จริง

บทบรรณาธิการบทนี้ เป็นบทบรรณาธิการแบบอธิบายข้อมูลให้ข่าวสาร ผู้เขียนอธิบายถึงเอกลักษณ์ บทบาทและหน้าที่ของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ที่มีมานานกว่า 23 ปี ที่ได้รับความไว้วางใจจากผู้อ่าน และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ผู้เขียนไม่มีการตั้งชื่อเรื่องในบทบรรณาธิการบทนี้ กล่าวนำ ถึงวาระที่ใกล้ครบ 24 ปี และเอกลักษณ์ของมติชนสุดสัปดาห์ ส่วนเนื้อเรื่อง ผู้เขียนหยิบยกเอาประเด็นเรื่องการเกิด แก่ เจ็บ ตาย มาเชื่อมโยงไปถึงการดำรงอยู่ของมติชนสุดสัปดาห์ และได้รับความไว้วางใจจากผู้อ่าน ส่วน

สรุป ผู้เขียนได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ และบทบาทหน้าที่ของมติชนสุดสัปดาห์ที่มีต่อผู้อ่านตลอดมา

ผู้เขียนใช้ภาษาไม่เป็นทางการ มีการใช้ปฏิพจน์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านได้ถูกคิดในเรื่องที่กล่าว และช่วยดึงดูความสนใจของผู้อ่าน มีการใช้บรรยายโวหารประกอบในบทบรรณาธิการบทนี้

ตัวอย่างที่ 3 บทบรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ฉบับประจำวันที่ 23-29

พฤษภาคม 2546

จากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ตอนที่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ลงมือปราบปราม “อันธพาล” ภายหลังรัฐประหารเดือนตุลาคม 2501 ในมือของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์มีทั้งประกาศคณะปฏิวัติประมาณ 17 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2501 อยู่ในมือสามารถสั่งยิงเป้าได้ทันที เช่นเดียวกับจอมพลถนอม กิตติขจรเมื่อสืบทอดอำนาจต่อจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์นับแต่เดือนธันวาคม 2506 เป็นต้นมา ก็มีประกาศคณะปฏิวัติและมีมาตรา 17 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2501 อยู่ในมือ กระทั่งสามารถใช้อำนาจที่มีอยู่ยึดทรัพย์หลายพันล้านของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ได้อย่างสะดวกและง่ายดาย ที่แตกต่างที่สำคัญก็คือ ทั้ง จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ จอมพลถนอม กิตติขจร ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง หากแต่มาจากการรัฐประหาร มาจากการใช้อำนาจทางการทหารแย่งยึดมาจากคนอื่น นี่ย่อมมี “เนื้อหา” ที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการได้อำนาจทางการเมืองมาของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แปลกที่นักวิชาการจำนวนหนึ่งมอง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แบบไม่ต่างจากการครองอำนาจทางการเมืองทั้งของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และโดยเฉพาะ จอมพลถนอม กิตติขจร อันเป็นเป้าหมายของการเคลื่อนไหวเมื่อเดือนตุลาคม 2516

สถานการณ์จากเมื่อก่อนเดือนตุลาคม 2516 มาถึงสถานการณ์ภายหลังการเลือกตั้งเมื่อเดือนมกราคม 2544 เป็นสถานการณ์ที่ครอบคลุมด้วยเมฆหมอกแห่งอำนาจเผด็จการ แบบไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงเลขหรือ ไม่แปรเปลี่ยนไปจากยุคของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เลขหรือ ไม่แปรเปลี่ยนไปจากยุคของ จอมพลถนอม กิตติขจร ที่เคยครองอำนาจระหว่างเดือนธันวาคม 2506 ถึงเดือนตุลาคม 2516 เลขหรือ ไม่แปรเปลี่ยนไปจากยุคของ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ในห้วงหลังรัฐประหารนองเลือดเมื่อเดือนตุลาคม 2519 เลขหรือ ยุคของนายกรัฐมนตรีเหล่านี้ล้วนเป็นยุค

แห่งระบอบเผด็จการ เหตุใดเมื่อเปรียบเทียบยุคของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จึงไม่เปรียบเทียบกับ ยุคของรัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ยุคของรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ยุคของรัฐบาล พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ยุคของรัฐบาล พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ยุคของรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ยุคของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ยุคของรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา และยุคของรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ยุคของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีความเลวร้ายในยุคของรัฐบาล จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และยุคของรัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร จริงละหรือ

ขณะเดียวกัน หากประเมินว่ารัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีความเลวทรามต่ำช้าจนยากที่จะสามารถเยียวยาได้ แล้วจะประเมินรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2501 และ พ.ศ. 2514 อย่างไร แล้วจะประเมินรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ที่ถูกเรียกว่ารัฐธรรมนูญ “ฉบับฟันปลอม” อย่างไร แล้วจะประเมินรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 อย่างไร ที่นำเสนอเชิงเปรียบเทียบทั้งจากสภาพความเป็นจริงของรัฐธรรมนูญในกาลอดีตกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ตลอดจนการเปรียบเทียบระหว่างรัฐบาลในกาลอดีตกับรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ก็มีได้มีเป้าหมายเพื่อแก้ต่างให้กับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 หรือให้กับรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แต่ที่สำคัญก็คือ การเปรียบเทียบในทางวิชาการน่าจะอิงอยู่กับมูลฐานในทางวิชาการ มิใช่เคลือบด้วยความรู้สึกเพียงด้านเดียว หากมองอย่างเปรียบเทียบ การจัดการกับผู้มีอิทธิพลในยุคของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ กับที่กำลังทำอยู่ในยุคของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อาจละม้ายเหมือนกัน แต่ก็ด้วยคุณภาพทางการเมืองที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก ที่ละม้ายเหมือนกันก็คือ หากรัฐบาลไม่มีเอกภาพ ไม่มีความแข็งแกร่งก็ยากอย่างยิ่งที่จะจัดการกับมาเฟียหรือผู้มีอิทธิพลได้อย่างบรรลุเป้าหมาย

นั่นก็คือ เมื่อรัฐบาลมีความเข้มแข็ง มีความเป็นเอกภาพ ย่อมอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าการดำรงอยู่ของผู้มีอิทธิพล ย่อมทำให้ผู้มีอิทธิพลบังเกิดความเกรงขาม การดำรงอยู่ของรัฐบาลจึงเท่ากับเป็นการดำรงอยู่อย่างเหนือกว่าผู้มีอิทธิพลทุกฝ่าย นั่นก็คือ เป็นเจ้าพ่อแห่งเจ้าพ่อ ประดาผู้มีอิทธิพล หรือ “เจ้าพ่อ” ทั้งหลายจึงจะไม่สามารถหือขึ้นมาต่อกรได้ ประเด็นอยู่ที่ว่าเป็นความเข้มแข็งบนพื้นฐานแห่งระบอบประชาธิปไตยหรือไม่

บทบรรณาธิการเรื่อง “จากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร” เป็นบทบรรณาธิการแบบเสนอความคิดเห็นอย่าง กว้าง ๆ ผู้เขียนได้ให้ข้อคิดแก่ผู้อ่านว่า การตัดสินใจของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรว่าเป็นไปในระบอบเผด็จการหรือไม่นั้น ควรไตร่ตรองให้ดี และต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล ไม่ใช่เพียงแต่ใช้อารมณ์เท่านั้น

ผู้เขียนตั้งชื่อเรื่องโดยการนำชื่อบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในเรื่องมาตั้งเป็นชื่อเรื่อง กล่าวนำเรื่องว่ามีนักวิชาการบางคนนำเหตุการณ์นองเลือดในอดีตมาเชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบันในยุคของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ส่วนเนื้อเรื่อง ผู้เขียนได้นำเอารัฐบาลในยุคที่อยู่ในระบอบเผด็จการ และรัฐธรรมนูญฉบับเก่า ๆ มาเปรียบเทียบกับยุคของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่าการเปรียบเทียบทั้งสองยุคเข้าด้วยกันควรกระทำด้วยเหตุผล มีข้อมูลที่เพียงพอ ไม่ตัดสินด้วยอารมณ์ ส่วนสรุป ผู้เขียนได้ให้ข้อคิดไว้ว่า ไม่ว่าจะอย่างไรความเข้มแข็ง หรืออำนาจของรัฐบาลก็ควรอยู่บนพื้นฐานแห่งระบอบประชาธิปไตย ผู้เขียนใช้ภาษาเขียนระดับกึ่งทางการ ใช้บรรยายโวหาร และสาธกโวหารประกอบในการเขียนบทบรรณาธิการบทนี้

ตัวอย่างที่ 4 บทบรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ฉบับประจำวันที่ 9-15 มกราคม 2547

หากไม่มีสถานการณ์จาก “กรณีเจาะไอร้อง” ก็มีความเป็นไปได้สูงยิ่งที่ภาพของ อภิรักษ์ โกษะโยธิน จะผงาดเป็นปกของ “มติชนสุดสัปดาห์” ต้องยอมรับว่า คอลัมน์สัปดาห์วันอาทิตย์ของ “พีทีศุค” ลิขิต จงสกุล แห่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 4 มกราคม 2547 เป็นผู้จุดประเด็นเรื่องนี้ หลังจากนั้นสุดหล่อ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเคยรับผิดชอบงานในพื้นที่กรุงเทพมหานครมาก่อนก็ออกมายอมรับตามด้วยคำยืนยันของ นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน เอง ในฐานะที่ “มติชนสุดสัปดาห์” ชมชอบสาวสวยหนุ่มหล่อ มากเป็นพิเศษ การเคลื่อนไหวนี้ของพรรคประชาธิปัตย์ย่อมเข้าทาง เพราะว่าจะไม่ว่าจะเป็น “อภิสิทธิ์” หรือ “อภิรักษ์” ล้วนจิ้มลิ้มพริ้มเพราะเหมาะที่จะนำไปประคิษฐานบนหน้าปกของ “มติชนสุดสัปดาห์” ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าภาพของพิณทองทา ชินวัตร หรือ พานทองแท้ ชินวัตร แต่แล้วก็เกิด “กรณีเจาะไอร้อง” ขึ้น

ถามว่าทำไม “มติชนสุดสัปดาห์” จึงใช้คำพาดหัวบรรทัดแรกว่า จรยุทธ์ “เจาะไอร้อง” จากซีกของรัฐบาล ไม่มีคำว่า “โจรกระจอก” หลุดจาก 2 เรียวปาก พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จะเป็น “โจรกระจอก” ไปได้อย่างไรในเมื่อปฏิบัติการครั้งนี้มิได้จำกัดกรอบเฉพาะการเผาโรงเรียน 20 โรง และป้อมยามเท่านั้น หากมีการบุกเข้ายึดกองพันทหารพัฒนาที่ 4 หากภายในการบุกเข้ายึดนั้นได้สังหารทหารแห่งกองพันทหารพัฒนาที่ 4 ไป 4 นาย และยึดปืนมากกว่า 300 กระบอก ทำได้อย่างนี้ย่อมมิใช่ “โจรกระจอก” อย่างแน่นอน แม้ในความเห็นของ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา จะยังเห็นว่าเป็นปฏิบัติการของพวกตงงาม พวกคิดยา พวกวัยรุ่น สัพเพเหระ อันเป็นบทสรุปในมิติ

เดิม-เดิม แต่การที่รัฐบาลมีมาตรการให้ทหารออกมาเป็น “พระเอก” และถอนตำรวจให้อยู่ในฐานะ เป็น “พระรอง” ย่อมเด่นชัดเป็นอย่างยิ่ง เด่นชัดเป็นอย่างยิ่งว่าสถานการณ์ในครั้งนี้ไม่ธรรมดา

เบื้องหน้าสถานการณ์อันเป็นประเด็นร้อนทั้งในทางการเมืองและในทางการทหารเช่นนี้ หน้าทีของ “มติชนสุดสัปดาห์” คืออะไร ประการ 1 เราต้องเกาะติดไปกับสถานการณ์ ประการ 1 ย่อมเป็นความพยายามในการเกาะติดกับสถานการณ์อย่างรู้เท่าทันว่า สภาพความเป็นจริงของปัญหา คืออะไร นั่นก็คือ ไม่ได้รับฟังแต่ข้อมูลจากรัฐบาลเพียงด้านเดียว นั่นก็คือ เปิดหัวใจให้กว้างรับ ฟังข้อมูลจากในพื้นที่อย่างเต็มที่แล้วจึงค่อยนำมาถั่งกรองให้เป็นผลึก อย่าคิดว่าการปล้นปืนมี เป้าหมายเพื่อไปขายเท่านั้น การต่อสู้ในลักษณะสงครามจรยุทธ์ไม่ว่าจะเป็นที่ไหน การแย่งชิงปืน ถือเป็นการเคลื่อนไหวที่มีลักษณะพื้นฐานอย่างที่สุด ในยุคที่ พคท. เคลื่อนไหวทำสงครามจรยุทธ์ ในชนบท นิยามว่าด้วยการแย่งชิงปืนนายวิ่งออกจากหมู่บ้านเข้าไปในเขตป่าเขาเกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะ เป็นในพื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือในภาคใต้ก็ตาม แล้ว “กรณีเจาะไอร้อง” จะมี รายละเอียดบางอย่างแตกต่างไปจากที่เคยเกิดขึ้นที่นาแกหรือป่าพยอมละหรือ

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์บ้านเมืองในยุคของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ย่อมแตกต่างไปจาก ยุคของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หรือ ยุคของ จอมพลถนอม กิตติขจร ประเด็นอยู่ที่ว่ามีเงื่อนไข อะไรที่ทำให้เกิดการต่อสู้ในลักษณะแตกเสียงปืนเมื่อปี 2507 ในฐานะที่เป็นรัฐบาลซึ่งมาจากการ เลือกลงของประชาชน ซึ่งแตกต่างไปจากรัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหาร พ.ต.ท.ทักษิณ ชิน วัตร จำเป็นต้องเปิดหัวใจให้กว้างกว่าจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ จอมพลถนอม กิตติขจร ทาง 1 มีความจำเป็นต้องดำเนินการปราบปรามด้วยความรุนแรงเพื่อตัดปฏิบัติการจากการที่เกิดขึ้นใน “กรณีเจาะไอร้อง” ให้ยุติลง เพื่อนำความสงบและสันติสุขให้กลับคืนมายังพื้นที่บริเวณจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ความสงบในพื้นที่คือการรับใช้ประชาชนที่ตรงเป่าอย่างที่สุด ขณะเดียวกัน ทาง 1 ต้องค้นหาสาเหตุที่แท้จริงอันทำให้เกิดปัญหาความไม่สงบในบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่าง ต่อเนื่องและยาวนาน ต้องเจาะไปในตัวปัญหา ตัวทุกข์อย่างแท้จริง จึงจะสามารถดับทุกข์ได้อย่าง หมดสิ้น

บทบรรณาธิการบทนี้เป็นบทบรรณาธิการแบบเสนอแนวทางปฏิบัติให้ทางรัฐบาลพร้อม รับฟังข้อมูลจากทุก ๆ ฝ่ายกรณีปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หาวิธีการในการ ปราบปราม และค้นหาสาเหตุของปัญหาที่ก่อให้เกิดความไม่สงบมาอย่างยาวนานในจังหวัด ชายแดนภาคใต้

บทบรรณาธิการบทนี้ไม่มีการตั้งชื่อเรื่อง กล่าวนำเรื่องว่า สถานการณ์จาก “กรณีเจาะไอ ร็อง” นั้นมีความสำคัญมากกว่า และมีความจำเป็นที่ต้องเกาะติดเรื่องราวแทนที่จะกล่าวถึงเรื่อง ของ นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ส่วนเนื้อเรื่อง เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่เจาะไอ ร็อง ทำที่ของรัฐบาลต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมยกเหตุผลประกอบ ส่วนสรุป ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก่รัฐบาลว่าควรจะทำอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร ผู้เขียนใช้ ภาษาถึงทางการ ใช้บรรยายโวหารเป็นหลักในการเขียนบทบรรณาธิการบทนี้

ตัวอย่างที่ 5 บทบรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ฉบับประจำวัน ที่ 21-27

กุมภาพันธ์ 2546

บางคนอาจรู้สึก แปลก และ แปล่ง ในหัวใจ แปลกตรงที่ฉบับที่แล้ว มติชนสุดสัปดาห์ นำเอาภาพและเรื่องราวของ HERO ขึ้นปกพร้อมกับพาดหัวชวนให้นงน กระแส “เจียน” กระแส “จีน” แปล่ง ตรงที่มาถึงฉบับนี้ก็กลับรุกเข้าไปอีกก้าวใหญ่ด้วยการเอาภาพของละอ่อนเยาว์วัย F 4 ขึ้นหน้าปก เป็น F ลี / “ตี” FEVER / หน้าใส-ใส หัวใจ 4 ดวง ที่น่าสนใจเพราะว่า HERO เป็น ผลิตผลมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ ขณะที่ F 4 เป็นผลิตผลจากไต้หวัน ไต้หวันอันเป็นส่วนหนึ่งของ จีนแผ่นดินใหญ่ กระนั้น ยังไม่ทัน ชวด ฉลุ ซาล เถาะ ก็มีโทรสารเรียน บ.ก.มติชนสุด เขียนเมื่อ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2546 โปรดอ่าน

มิตรบาทว่า ผู้อาวุโสเฒ่าเพลงกระบี่ หรือว่า ข้าผู้น้อยเฒ่าตัวอักษร

HERO = หลี่เผิง ประพันธ์ วีรบุรุษทลายฟ้า น.นพรัตน์ เรียบเรียง หาใช่ เหล่าชื่อ ว.ณ เมืองลุง แปลไม่ หรือว่า มีสำนวนแปลอีกสำนวนหนึ่ง ถ้าใช่ ข้าผู้น้อยก็ขออภัย

“หนอนเฒ่า”

ขอบคุณหลายเคื่อ “หนอนเฒ่า” ถูกต้องตามที่ “หนอนเฒ่า” ทั่วถึงมาด้วยความรักความ นับถือ ทุกประการ ขอให้รับทราบ และรับรู้ตามโทรสารข้างต้น แม่นแท้ทุกประการ หากแต่เป็น ความผิดพลาดทาง เทคนิค ของบรรณาธิการบริหาร ทุกประการ ทั้ง ๆ ที่ข้อมูลส่วนหนึ่งอ้างอิง จาก “วีรบุรุษทลายฟ้า” ซึ่ง น.นพรัตน์ แปล แม้กระทั่งตัวหนังสือจีนบนปกของ มติชนสุดสัปดาห์ ก็ เอามาจากหน้าปกของ “วีรบุรุษทลายฟ้า” HERO สำนวนแปล น.นพรัตน์ แต่เมื่อกดคีย์คอมพิวเตอร์ กลับเป็น ว.ณ เมืองลุง ต้องขออภัยทั้ง ว.ณ เมืองลุง และ น.นพรัตน์ เพราะว่าความผิดพลาดเกิดขึ้น จาก บรรณาธิการบริหาร เอง ขณะเดียวกันก็ต้องขอบคุณ “หนอนเฒ่า” อย่างแรง

ต้องยอมรับว่า ผู้อ่าน มติชนสุดสัปดาห์ มีคุณภาพเป็นอย่างสูง คุณภาพนั้นสะท้อนออกให้ เห็นว่า ไม่ว่าจะอะไรที่เป็นความผิดพลาด เสี่ยงก็องจะสะท้อนขึ้นจับปล้นทันใด จับปล้นทันใด

เหมือนที่ “หนอนเต่า” ส่งโทรสารมา ความจริง เมื่อ มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับพาดหัว กระแส “เจียน” กระแส “จีน” สำเร็จมาให้อ่านหลายคนรู้อยู่แล้วว่าคอลัมน์ขอแสดงความนับถือต้องโดนแน่ ๆ เพราะว่่าปล่อยความผิดออกไปอย่างเด่นชัด แล้ว “หนอนเต่า” ก็เขียนเป็นลายมือส่งมา กระนั้น เมื่อได้ไปเห็นรายละเอียดทุกอย่างใน HERO ฝีมือของ จางอ้อโหมว แม้กระทั่งเสียงหยาดฝนที่หยดลงระหว่างจอมยุทธ์เดินหมากล้อมก็ประจักษ์ในความงามจดสไต ไพจิตร งามจด สไต ไพจิตร เหมือนที่ วรศักดิ์ มหัทธโนบล แยกแยะเอาไว้อย่างชัดเจนเหมือนนั่งอยู่ในหัวใจของ จางอ้อโหมว พลาดไม่ได้ทั้ง HERO ที่เป็นภาพยนตร์ และ วิจารณ์บุรุษทลายฟ้า ที่เป็นหนังสือ

เป็นอย่างไร ชิวมะเร็งคดี ตำนวนของ เชิด ทรงศรี อ่านแล้วรู้สึกอย่างไร เสียงที่มาตามสายทอระสับบงบอกให้รู้ว่า ทั้งในท่วงทำนอง “สุ” นิยมของ เชิด ทรงศรี แม้ว่าจะเผชิญและอยู่ใกล้ความตายอย่างยิงก็ตาม เชิด ทรงศรี เคยเป็นบรรณาธิการ เคยเป็นนักเขียนนวนิยาย เคยเป็นนักเขียนบท ยิ่งกว่านั้น ยังเป็นผู้อำนวยการสร้างที่ก้าวไปกับกระแสไหวเคลื่อนของภาพยนตร์และวรรณกรรมอย่างแนบแน่น โปรดอย่ารอคอย แต่จงติดตามด้วยความระทึกในดวงหทัยพลัน

บทบรรณาธิการบทนี้เป็นบทบรรณาธิการแบบโน้มน้าวใจผู้อ่านให้ติดตามงานเขียนของ เชิด ทรงศรี ในคอลัมน์ ชิวมะเร็งคดี และติดตามภาพยนตร์เรื่อง HERO และหนังสือเรื่อง วิจารณ์บุรุษทลายฟ้า

ไม่มีการตั้งชื่อเรื่องในบทบรรณาธิการบทนี้ กล่าวนำเรื่อง ด้วยการยกเอาความรู้สึกของผู้อ่านต่อกระแสนิยมของ “จีน” และมีการนำเอาจดหมายที่ส่งมาแสดงความคิดเห็น ทั้งดึงจากทางบ้านมาประกอบ ส่วนเนื้อเรื่อง ผู้เขียนกล่าวถึงความผิดพลาดที่ผู้อ่านจากทางบ้านทั้งดึงมาซึ่งเกิดขึ้นในบทบรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ฉบับที่แล้วมา พร้อมกับกล่าวชื่นชมผู้อ่านของมติชนสุดสัปดาห์ และให้การชื่นชมต่อเรื่อง HERO ส่วนสรุป ผู้เขียนกล่าวถึงคอลัมน์ ชิวมะเร็งคดีของ เชิด ทรงศรี และชักชวนให้ผู้อ่านได้ติดตามอ่านคอลัมน์นี้กันต่อไป

ตัวอย่างที่ 6 บทบรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ฉบับประจำวัน 3-9 ตุลาคม

2546

สถานการณ์ของ พ.ญ. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ กับการได้รับมอบหมายให้เข้าไปมีส่วนในด้านนิติวิทยาศาสตร์กับคดี นายห้างทอง ธรรมวิวัฒน์ ก่อให้เกิดนัยประหวัด เป็นนัยประหวัดไปยังเสภาเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” ตอนขุนแผนพาวัวทองไปอาศัยพระแก้วพิจิตรแล้วคิด

จะให้พระแก้วพิจิตรส่งตัวมายังกรุงศรีอยุธยาตามที่ทำผิด เป็นนัยประหวัดถึงคำพูดของขุนแผนที่แสดงความอหิงษาอย่างยิ่ง

เมื่อจะเอาโทษทัณฑ์ฉันใด
ก็ตามใจด้วยเรานี้เป็นข้า
ได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สัจจา
จะหลบลี้หนีหน้าไปทำไม
ถือตามคำโบราณท่านว่ามา
ว่าวายน้ำเข้าหาจระเข้ใหญ่
ยากง่ายตายเป็นประการใด
ให้เป็นไปตามกรรมที่ทำมา

ตรงนี้เองที่กลายมาเป็นสำนวนไทย “วายน้ำหาจระเข้” ซึ่ง ขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธ์) ให้คำอธิบายว่า “รู้ว่าร้ายแต่เข้าไปหา”

อย่าว่าแต่ พ.ญ. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ เลยที่กำลังตกอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ เมื่อ 30 ปีก่อนเขวชนหนุ่มสาวของเราเรือนแสนก็เคยก่อปฏิบัติการ “วายน้ำเข้าหาจระเข้” มาแล้วอย่าง ทรชนงองอาจ ต้องยอมรับว่า การจัดตั้ง “กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ” ที่ นายธีรยุทธ บุญมี เป็นหัวหน้า เป็นความวิระอาหิงษา วิระอาหิงษาเมื่อคำนึงถึงความเป็นจริงที่บ้านเมืองเมื่อปี 2516 เป็นอย่างไร บ้านเมืองเมื่อปี 2516 เป็นผลจากการยึดอำนาจของ จอมพลถนอมกิตติขจร เมื่อเดือน พฤศจิกายน 2514 อำนาจล้นฟ้าอยู่ในมือ จอมพลถนอม กิตติขจร และ จอมพลประภาส จารุเสถียร ยิ่งกว่านั้น พ.อ.ณรงค์ กิตติขจร ซึ่งเป็นบุตรของจอมพล ถนอม กิตติขจร และเป็นเขยของ จอมพล ประภาส จารุเสถียร ยิ่งมากด้วยวาสนาบารมี แม้จะนำพรรคพวกนั่งเฮลิคอปเตอร์ของทางราชการไปไล่ล่าสัตว์ที่ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร จังหวัดกาญจนบุรี ก็ไม่มีใครทำอะไรได้ แม้จะยกกำลังเข้าพังป้อมยามของกองบัญชาการตำรวจนครบาล อำนาจของตำรวจก็ไม่สามารถยื่นเข้าไปจัดการอะไรได้ การเคลื่อนไหวของ “กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ” จึงถือว่าทำทายน

ทำทายนเหมือนรู้ว่ามิจะเช้อยู่ในน้ำแต่ก็ยังวนน้ำเหมือนกับไม่มีอะไรเกิดขึ้น เรื่องก็เลยเกิดขึ้น เกิดขึ้นเหมือนกับที่ พ.ญ. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ กำลังประสบอย่างหนักหนาสาหัสอยู่ในขณะนี้ ถ้าฟังเพียงตำรวจที่เคยสรุปว่า นายห้างทอง ธรรมวัฒน์ะ มาตัวตายก็เห็นดีเห็นอยู่แล้ว นี่ยังต้องเผชิญกับสภาพการเคลื่อนไหวรายวันจาก นายนพดล ธรรมวัฒน์ะ ซึ่งเป็นคนสุดท้ายที่อยู่กับ นายห้างทอง ธรรมวัฒน์ะ เมื่อมีชีวิตอีกด้วย ยังประดาคนมี “สี” อีกเล่า ยังความกระหายใคร่รู้ของสื่อมวลชนอันเป็นเงาสะท้อนความเรียกร้องต้องการของประชาชน คุณหญิงที่ เคยเข้มน้ำโอภาสก็มีโอกาสเรียกร้องขึ้นมาได้เหมือนกัน เพราะสถานการณ์ที่คุณหญิงประสบอยู่ใน

ขณะนี้สถานการณ์เหมือนกับที่สำนวนโบราณสรุปเอาไว้อย่างรวบรัดทุกประการ นั่นก็คือ เป็นสถานการณ์ “ว่ายนํ้าหาจระเข้”

เรื่องละเอียดอ่อนอย่างนี้จำเป็นต้องหนักแน่นและต้องระมัดระวังเป็นอย่างสูงในการให้ความเห็น เพราะว่าแต่ละความเห็นล้วนนำไปสู่การขบคิดและแตกแขนง คุณหญิงต้องเอาก้อนหินมาถ่วงหูให้นักเป็นพิเศษ ขณะเดียวกัน ปากก็จะต้องปิดแน่นลงมือทำงานอย่างมุ่งมั่น เมื่อเป็นท่าทีที่เป็นวิทยาศาสตร์ก็ต้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ที่สำคัญก็คือ ต้องหาสิ่งจะจากความเป็นจริง อย่าสรุปหรือตั้งธงไว้ก่อน ที่สำคัญต้องคิดถึงโคลงสุภาษิตเก่าเอาไว้ให้จงดี

เห็นซัดจระเข้ฟอง ฟุชล
 สู้ว่ายแหวกวังวน แวดเกล้า
 จวนกิจจิตต์จ้านน จักเลี้ยง หลีกนา
 ร้ายเท่าร้ายขึ้นเขา แค้นได้คตคิดล

บทบรรณาธิการบทนี้เป็นบทบรรณาธิการแบบแสดงความคิดเห็น ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ พ.ญ. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์เข้ามามีส่วนด้านนิติวิทยาศาสตร์ ในคดี นายห้างทอง ธรรมวัฒน์ ว่ามีลักษณะคล้ายสำนวนโบราณที่ว่า “ว่ายนํ้าหาจระเข้”

ผู้เขียนไม่มีการตั้งชื่อเรื่องในบทบรรณาธิการบทนี้ กล่าวนำเรื่องด้วยการ ยกเอาคำพูดของคุณแผน ในเรื่องขุนช้างขุนแผนมาเปิดประเด็น ส่วนเนื้อเรื่อง ผู้เขียนได้อธิบายถึงความหมายของสำนวน “ว่ายนํ้าหาจระเข้” พร้อมทั้งเปรียบสำนวนนี้กับเหตุการณ์ในเดือนตุลาคม 2516 และสถานการณ์ของ พ.ญ. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ส่วนสรุป ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ของ พ.ญ. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ว่าต้องทำงานครั้งนี้อย่างไร และยกโคลงสุภาษิตเก่าขึ้นมา ผู้เขียนใช้ภาษาเขียนระดับกึ่งทางการ ใช้บรรยายโวหาร และสาธกโวหารมาประกอบในการเขียนบทบรรณาธิการบทนี้

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า โครงสร้างของบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์แบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน คือ บทนำ ซึ่งผู้เขียนมักจะเกริ่นนำถึงเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอในฉบับนั้น โดยใช้กลวิธีในการตั้งคำถาม การบรรยาย การพรรณนา การยกคำพูดขึ้นมา และการพูดคุยกับผู้อ่าน ในส่วนของตัวเรื่อง จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นการแสดงความคิดเห็นจากผู้อ่านทางบ้าน โดยการยกเอาจดหมายจากผู้อ่านมาลงในคอลัมน์ โดยไม่มีการตัดทอนข้อความออกแต่อย่างใด และส่วนที่เป็นการแสดงความคิดเห็นของตัวผู้เขียนเอง ซึ่งในส่วนนี้ผู้เขียนมักจะขยาย

ความ หรือให้รายละเอียดและที่มาของเหตุการณ์หรือปัญหา บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่าง หรือ เหตุผล ส่วนสุดท้าย คือ ส่วนสรุป ผู้เขียนมักจะจบโดยการตั้งคำถามถึงเรื่องราว หรือปัญหาที่เกิดขึ้นว่าควรจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร หรือยกเอาสำนวน สุภาษิต คำพังเพยมากล่าวเพื่อให้ผู้อ่านนำไปคิดต่อ

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษา เรื่องการวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า การใช้ภาษาในบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์นั้น มีการใช้คำ และสำนวน รวมทั้งลักษณะโครงสร้างในบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ดังนี้

1. การใช้คำ มีการใช้คำทั้งคำที่มีความหมายโดยตรง การใช้คำที่มีความหมายโดยนัย การใช้ภาษาปาก การใช้คำที่ถูกต้องตรงความหมาย การใช้คำสแลง การใช้คำทับศัพท์ การใช้คำภาษาถิ่น การใช้คำซ้อนทั้งคำซ้อนเพื่อเสียง และคำซ้อนเพื่อความหมาย การใช้คำซ้ำ การใช้คำย่อ และอักษรย่อ จากผลการวิจัยพบว่า ในบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มีการใช้คำ ภาษาปาก คำสแลง และคำภาษาถิ่นเป็นจำนวนมาก อาจมีสาเหตุมาจากลักษณะการใช้ภาษาในบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์เป็นการใช้ภาษาระดับกึ่งทางการ และระดับที่ไม่เป็นทางการ จึงทำให้มีการใช้คำประเภทนี้เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อดึงดูดความสนใจ สร้างความบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน และยังช่วยให้เกิดจินตภาพ ซึ่งการใช้คำประเภทนี้ทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในเรื่องได้อย่างรวดเร็ว และถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกได้ดีอีกด้วย

นอกจากนี้ในบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ยังพบว่ามีการใช้ทับศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นจำนวนมากอีกด้วย เนื่องจากคำที่นำมาใช้นั้นยังไม่มีบัญญัติเป็นคำภาษาไทย หรือคำในภาษาไทยไม่สามารถอธิบายคำภาษาต่างประเทศคำนั้น ๆ ได้ และน่าจะมาจากกระแสความนิยมในการใช้ภาษาต่างประเทศในบทความหรืองานเขียนของตนเองเพื่อยกระดับหรือแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้คำในภาษานั้น ๆ

2. การใช้สำนวน การใช้สำนวนแบ่งออกตามเกณฑ์การพิจารณาได้ 3 กลุ่ม คือ โครงสร้างของสำนวน ความหมายของสำนวน และที่มาของสำนวน ผู้วิจัยพบว่า มีการใช้สำนวนที่มีความหมายเปรียบเทียบเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการใช้อุปมา เนื่องจากการใช้สำนวนเหล่านี้

ช่วยให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการหรือเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายขึ้น และยังเป็นการใช้ภาษาอย่างมีชั้นเชิง ทำให้ผู้อ่านสนใจติดตามเนื้อหาที่ผู้เขียนนำเสนอได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้สำนวนในงานเขียนเป็นที่นิยมมาก แต่มักจะมีการดัดแปลงบางสำนวนให้ทันสมัยเข้ากับยุค หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

3. โครงสร้างของบทบรรณาธิการในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ บทนำ ตัวเรื่อง และส่วนสรุป ผู้วิจัยมีข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ ในบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์มักจะไม่มีการตั้งชื่อเรื่อง ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการสร้างเอกลักษณ์ให้กับบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ และเป็นรูปแบบส่วนตัวของฝ่ายบรรณาธิการนิตยสารเอง นอกจากนี้ยังมีการนำเอาจดหมายจากผู้อ่านทางบ้านที่ส่งเข้ามาเพื่อติติง ให้คำแนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่บรรณาธิการหยิบยกขึ้นมาในคอลัมน์ โดยมีการใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ และเป็นกันเอง

นอกจากนี้ยังพบว่า ในบทบรรณาธิการหลาย ๆ ฉบับมีการใช้คำลงท้ายในส่วนสรุปว่า “ไปรดอกยารอคอย แต่จงติดตามด้วยความระทึกในดวงหทัยพลัน” ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ สันนิษฐานว่าน่าจะมีเป็นเพราะต้องการเชิญชวน โน้มน้าวผู้อ่านให้ได้ติดตามเรื่องราวภายในนิตยสาร หรือติดตามเหตุการณ์ที่บรรณาธิการบริหารหยิบยกขึ้นมาอย่างสนใจใคร่รู้